

que, pari passu occurunt quoad culpam mortalem excommunicatus, & irregularis.

Quarto: Quia excommunicatus in casu necessitatis potest absolvere à peccatis, quae absoluita necessario debet esse Sacramentalis; ergo à fortiori poterit ab excommunicatione, cuius absolute ex sua natura non est Sacramentalis.

Nec obstat *Textus in capit. Prator. vers. Scientiam 32. dist.* ubi dicuntur, non licere etiam in extrema necessitate confiteri hæretico, & quod Rex Hermenagiudis maluit opprime mortem, quam Communionem sacram, & manibus Episcopi Ariani sumere, ut referunt in c. *Capit. 24. q. 1.* Et Divus Cyprianus Baptisma hæreticorum lavacrum diaboli appellat in dicto c. *Prator.*

Resps. *Disparem esse rationem de hæretico, & de Catholico,* quamvis excommunicatus quoad absolucionem in necessitate; nam Sacerdos excommunicatus est solum privatus, seu suspensus interius usi jurisdictionis. At hæreticus eradicata fide jurisdictionem funditus perdidi, ac ideo Ecclesia non permittit huic, etiam in necessitate jurisdictionis usum, & maximè in hoc Sacramento, quod non est tantæ necessitatis, quanta Baptismus; nam hunc accipi posse in necessitate ab hæretico asserti tota Ecclesia, & constat in dicto c. *Prator.*

Ad ea autem, quae in initio allata sunt, *Resp.* Et ad primum quidem, verum esse excommunicationem maiorem, private usu activo Sacramentorum, & excommunicatum carere jurisdictionis usu regulariter loquendo; in casu tamen necessitatis voluisse Ecclesiam hunc usum illi non suspendere, ut dictum est.

Ad secundum conceditur excommunicatum exercitentem actum sui Ordinis absque urgentissima necessitate incurtere irregularitatem; sed in casu praesente adeo necessitas dicendi Missam populo, deestque copia alterius Confessarii.

Ad tertium denique dicitur, falsum esse, quod peccans spe consequenda indulgentia non possit eam consequi, immo potest, nisi in eadem Bulla specialiter exclusatur; circumstantia enim spe impunitatis integræ, vel partialis non excludit delinquentem à participatione legis, vel dispositionis eam concedens. Unde Glossa communiter recepta in cap. *de Immunitate. Eccles.* tenet, quod delinquens exercita vel proprie Ecclesiam, etiam spe gaudendi ejus immunitate, ea gaudet.

Suspensio.

QUERO VIII. Quid, & quotuplex est? quis eam potest ferre, vel ab ea absolvere?

X. Resp. Hæc censura propriæ tantum afficit Clericos & Ecclesiasticos, privans eos, non quidem Communione fideliem, nec Sacramentorum receptione, sed tantum functionibus, & iuribus Ecclesiasticis. Unde definitur sic: *Censura qua alius Ecclesiastico ob suam culpam a Judece vel à Lega prohibetur exercitum sui officii vel beneficii in totum vel in partem, in certum tempus vel in perpetuum quoad partem.* Brevis est: *Suspensio est Censura Ecclesiastica privans Clericum exercitio sui officii, vel Beneficii.*

Explicatur prima definitio, ly Censura ponitur loco generis; quomodo ab aliis censuris differat, constat ex propriis earum descriptionibus. Dicitur *Ecclesiastica*, ad differentiam aliarum prohibitionum, quæ fiunt à Judece seculari, vel fiunt subtiles sacerdoti, ut est v. gr. suspensio Advocati ab officio. Dicunt *ob culpam*; Quia censura strictè talis non potest infligi sine culpa, saltem veniali; proper quam etiam potest quis suspensi, sicut supra dictum est de excommunicatione minori. Item si suspensio fiat, ob lepram, senectutem, aut similem causam, non est propriæ suspensio. Dicitur *vel in perpetuum quoad partem*. Nam perpetua prohibito totius exercitii, officii, vel beneficii potius est privatio, ac depositio,

& non suspensio.

Ex his Colligitur, quod depositio verbalis, ac degradatio realis, postea magis explicanda, uti, & irregularitas, non sit propriè dicta suspensio, quia non sunt strictè Censura, sed potius privationes vel inhabilitationes ad Ordinem exercendum vel suscipiendum: suspensio vero solim importat impedimentum exercitii.

Resp. 2. Suspensio dividitur 1. in eam quæ est ab officio, & eam quæ est à beneficio. Prima, Clerico prohibet Ordinem, vel aliarum functionum ratione Ordinis aut munieris Ecclesiastici ei competenter executionem. Secunda, perceptione fructuum beneficii. Utique subdividitur in *totalem*, & *partiam*. Prima est, quia quis suspenditur ad tempus ab omni officio, & perceptione omnium fructuum. Partialis est, quia aliqui vel ad tempus vel in perpetuum subtrahunt solum pars fructuum, vel suspendunt tantum ab uno spirituali actu sui officii, v. g. Episcopis à collatione Ordinum, & beneficiorum, Sacerdos ab audience confessionum.

Dicuntur 2. Suspensio in eam, quæ est à jure, & eam quæ est ab homine. 3. In perpetuam, & temporalem. 4. In reservatam, & non reservatam. Quorum intelligentia patet ex dictis.

Nota. quod esse suspensionem ab officiis divinis idem sit, ac esse privatum facultatem, v. gr. celebrandi Missam, aut Missæ, aliquis divinis officiis assistendi, aut in Choro cantandi, nimis ex officio, ac more Clericorum; unde id agere more Laicorum licet.

Resp. 3. Suspendere communiter potest omnis, & solus ille, qui potest excommunicare. Suspensione gravis solum potest infligi ob culpam mortalem, levius ob levem.

Ratio est: Ut sit proportio inter penam, & culpam.

Resp. 4. Ad suspensionem ab homine requiriatur prævia monitio, nisi sit infligenda ad puniendum delictum, non tamen requiritur ad suspensionem à jure.

Ratio patet supra in hoc Ex. n. 4.

XI. Resp. 5. Si suspensio est à jure, & reservata, ille solus ab ea absolvere potest, cuius jus eam reservavit. Si non est reservata, absolvi quivis legitimus Confessorius; si est ab homine, absolviut est qui eam tulit. Aut Successor, aut superior.

Ratio: Quia eidem est ligare, & solvere.

Resp. 6. Pro absolitione à suspensione nulla est forma certa verbi prescripta, mos tamen Ecclesiæ (qui se conformare oportet) est, ut dicatur: *Ego te absolvō a vinculo suspensionis, quam incurristi propter. &c. & restituō te ad executionem tui munieris, vel Ordinis, vel ad tuum beneficium, &c.*

Resp. 7. Suspensione lata ad tempus determinatum, eo elapsio auferitur ipso jure, nec est necessaria nova declaratio, vel restitutio ad officium vel beneficium.

Ratio 1. p. Suspensio non agit ultra intentionem suspensum, ab ea enim accipit totam suam vim. Eadem pars patet ex Glossa in cap. *Sacri de Sent. excom.*

Ratio 2. p. Sublata causa impeditus redit effectus, quem impedit.

Resp. 8. Suspensio fungens Ordinibus sibi prohibitus, seu exercens aliquem actum proprium sui Ordinis sive sacri, sive non sacri, peccat mortaliter; & pro peccato incurrit irregularitatem Papæ reservatam; in qua tamen, si sit occulta, potest dispensare Episcopus virtute *Conec. Trid. Sess. 24. cap. 26.* Ubi super omnes occultas irregularitates dispensandi facultas est data, excepta ea, quæ proveniunt ex homicidio voluntario, & illis quæ jam sunt deducunt ad forum, contentissimum.

Dixi, auctum proprium sui Ordinis; secus enim est de aliis actibus etiæ Ecclesiasticis, ut sunt, in Choro cum aliis psallere, canere Responsoria defunctorum, aut

aut Litanias, baptizare more Laici sine solemnitate, & similia, quæ non sunt specialiter Ordini annexa.

Resp. 9. Suspensi non carent immunitate Ecclesiastice.

Ratio est: Quia nullo jure eo beneficio, seu asylu sunt privati.

Resp. 10. Sicut excommunicatum non tolleratum tenetur vitare in cunctis, de quibus supra dictum est; ita, & suspensum in eo, in quo est suspensus. *Hinc* qui in officiis divinis, & actibus Ordini suo propriis, eum non vitat, mortaliter peccat, si est demuniatus; secus non. Pater ex ista *suffraga supra dicta.*

QUERO IX. Quanam sunt communiores suspensiones a Jure.

XXII. Resp. Sunt sequentes. 1. Suspensio est ordinatus extra tempora, quæ Ecclesia prescrivit, vel sine legitima etate, aut sine titulo, vel sine diminutione, vel intermissione absque dispensatione non servatis, vel per salutem, vel in censura, vel post Matrimonium ratum. Item qui Ordinem Sacrum suscepit ab Episcopo alieno, vel à proprio in altera Diocesi. Hic omnes ab executione Ordinum sunt suspensi, nisi id fecissent absque dole, & si Ordine suscepto utantur, sunt irregularites. 2. Ordinatus scientia Simonio, excommunicato, suspenso, aut interdicto denuntiatis. 3. Ordinatus in irregularitate, cum quo solus Papa dispensat. 4. Suscipiens duos Ordines sacros eodem die. 5. Ordinatus aliquem invitum est suspensus per annum à celebratione Messe. 6. Ordinans aliquem sine beneficio, aut Patrimonio sufficiente vel titulo, per annum est suspensus à laicis. Ordinatus collatione, teneturque talem alere, si scienter ordinavit eum. 7. Ordinatus non subdatur (etiam solum ad r. Tonsuram) sine licentia proprii Episcopi per annum est suspensus a Pontificibus: ordinatus vero est suspensus ab Ordine, quantum Praelato placuerit. 8. Excommunicatus, suspensus, vel interdicens sine scriptura, & cause expressione, per mensum est suspensus ab ingressu Ecclesiæ. Excepitur Praelatus Regularis quadam suis. 9. Sacerdos sine licentia jungens aut benedicenti Sponsos alterius Parochie. 10. Religiosi admittentes formandas ad sua Monasteria sunt suspensi à Divinis, & inhabiles ad officia. 11. Religiosi apostolae recipientes Ordines in apostasia. 12. Religiosi admittentes ad Professionem ante completionem annum probationis. 13. Religiosi non utentes habitu, & vestitu modo sibi prescripto. 14. Qui in Concione populari, vel coetu virorum, ac mulierum dispatiunt in alterutram partem de Conceptione B. V. suam sententiam argumentis firmando, oppositam refellendo. 15. Clerici in Sacris constituti notiori forniciari sunt suspensi, donec poneantur. Qui si adamant poneantur in Officio suo ministrant, sunt irregularares, per solum Papam dispensandi.

Hæc sunt communiores suspensiones; plures partim usitate, partim jam abrogatae videantur in aliis Auctoribus, praesertim in *Bindfeldio.*

CASUS TERTIUS.

Barnabas Presbyter ante legitimam etatem sacram Ordinem suscepit, de quo peccato postea confessus, & existimat sibi licitum esse, celebravit sacerdotium, & beneficium Ecclesiasticum obtinuit.

Quæritur: An sit suspensio & irregularis, deinceps beneficium renuntiare, & absolvit possit ab Episcopo?

Quatuor in hoc potissimum inquiruntur. Quorum primus est, an sit suspensio?

Resp. Quod si iste cum sciret etatis sua defecitum est dedita opera sacris his Ordinibus initiatus, ipso facto suspensionis peccatum incurrit. Per Extr. Pii II. que incipit: Cum ex ractorum, Et excommunicatio gladio est percussus, iuxta sententiam ab Episcopis ante Ordinem celebrationem promulgari so-

litam in eos, qui à jure prohibiti, ad suspicendi aliquos Ordines accedere audent. Cap. Immatuit, de eo qui furt. Defectus enim etatis irregulariter facit, cap. fin. de Temp. Ord. lib. 6. Si vero bona fide suspicuntur, & quæ animi simplicitate existimant legitimam & completam attigisse etatem, est ordinatus, nec in excommunicationem, nec irregularitatem, aut suspensionem incidit.

*Non quidem in irregularitatem, aut suspensionem, eo quod Pius II. in dicta Extrav. non fecit suspensionis censuram nisi in eos, qui dolose accedunt, ut patet ex illo verbo *Presumperit.**

Non item succumbit excommunicationi: maximè si diligenter adhibuit, quia certior redderetur de sua etate. Tum: Quia non videtur peccasse tunc mortaliter, id quod exigitur ad incurrandam majorem excommunicationem. Tum: Quia verbum auctor, possum in Episcopali Excommunicatione, insinuat dominum, & malam fidem, quæ in isto non fuit.

Secundum, quod queritur, est: Dato, quod sit suspensio, qui sciens etatis sua defecitum ab Ordines suspicendo se ingessit, num postea celebrens irregularitatem aliquam contraverit?

Resps. Quod licet jure communis suspensio exercenda aliquam actum peculiarem aliquis Ordinis, in irregularitate labitur; per cap. 1. de Sent. excom. lib. & cap. 1. de Re iud. eod. lib. Et ubique Innoc. Recepitus communiter. Et in dicta Extravag. Pii II. Expressè habeatur, quod si est, qui ante legitimam etatem est ordinatus, hujusmodi suspensione durante, in eisdem Ordinibus ministriare presumperet, eo ipso irregularitate incurrat; Barnabas tamen celebrando, ut fatur, est ab irregularitate immunit; quia etiam temerarie se ad Ordines ingessit, postea tamen bona fide, & pura simplicitate, per confessio narium pargato peccato, exercuit Ordinem, existimans id sibi esse licitum. Et ideo cum nec scienter, nec temerarie id fecerit, & ad hanc irregularitatem incurrandam requiratur, quod sciens, & audax celebret, ab irregularitate excusat.

Tertiū, quod petitur: Utrum salem astringetur sit ad beneficium resignandum, quod sibi collatum est, cum carceret etate, & esset suspensio? Huic sufficit, dicendo: Quod si iste sciens aut scire debens, se suspensum, & excommunicatum, atque irregulariter, beneficium Ecclesiasticum accepit, lethali deliquerit, & titulus est nullus. *Cap. Cum inter. de Elec. cap. Pastoralis, & cap. Si celebret. de Cleric. excomm. minister.* Et ideo astringetur est à Confessario, vel quidem renuntiare, vel habilitatem, ac dispensationem occulte à Summo Pontifice imprimare, faciendo expressam mentionem de intrusio ne, in quam incidit accipiens scienter possessionem dicti beneficii. Vel certè est admonendus, ut habilitatem à Summo Pontifice obtineat ad beneficium habendum, & postea clam expostulet ab Ordinario, ut illud sibi de novo conferat.

Nec tenetur fructus omnes beneficij interim acceptos restituere, quia per illam transgressionem, quod factus fuerit ante vigesimum quintum annum Presbyter, suspenditur solum ab officio. Jam autem suspensio simpliciter ab officio, non ceterum esse à beneficio quodlibet ea, quæ dantur illi, qui non inter est Divinis Officiis, dummodo suspensio non sit tam diuturna, ut tacite vel expressè habeat vim privationis, ut referat Bonifacius in Clem. Cupienter. Et ideo prefata Extrav. Pii II. non privat hos promotores ante etatem, & sic celebrentes beneficium ipso facto; sed sit, quod ultra alias poenas in tales generaliter à jure inflictas, beneficium Ecclesiasticum, que obtinet, possunt iuri privari.

Utrum tamen: Si Barnabas sic suspensus scienter, & temerarie celebret, patet Episcopus dispensare cum illo in irregularitate? *Resp. quod sic, auctoritate Episcopis concessa in Concil. Trid. sess. 14. de Reform. c. 6. ubi sic dicitur; Liceat Episcopis in Irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex de-*

delicto occulto provenientibus, excepta ea, que oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deducitis ad forum contentioem, disponere, &c.

Tum: Quia actus susceptionis Ordinis licet fuerit solemnis, & publicus, ipsa tamen irregularitas est ab occulto delicto proveniens; publicum siquidem dicitur, quod est notorium, manifestum, & famosum; ideoque ut delictum dicatur publicum, non sufficit, quod actus ipse sit publicus, sed requiriatur, ut publice placatur esse delictum.

Tum: Quia qualitas adjunctio verbo debet intelligi secundum qualitatem eius, i. In delicto, §. 1. ff. de Noxalibus ad. & ideo irregularitas judicatur penitus occulationem delicti.

QUÆR. X. Quid de quotuplex est, & quomodo fit depositio vel degradatio, quam ante dixisti reduci ad suspensionem?

XXXIII. Resp. 1. Depositio est privatio Ordinum Clericorum in sensu explicando. Et est duplex: Una verbalis, altera realis. Prima est, qua per Episcopum, vel ejus Vicarium, speciale ad id mandatum habens sententiam, Clerico in perpetuum prohibetur Ordinum suorum executio, & ad altiores promotiones. Secunda est, quod idem est, ac esse perpetuum suspensum, nisi ab Episcopo dispensetur post actam pentelectionem, & ante quam tamen adhuc gaudet privilegium Clericibus. Reale depositio est idem quod degradatio, ac privat non solidum executione Ordinum, sed & Clericatu, ac privilegiis ejus, ut degradatus imponsteret habeatur velut Laicus, eti. character maneat.

Resp. 2. Degradatio fit cum certa solemnitate. Imprimis fit degradatio verbalis, id est, feruntur sententia degradationis coram certo Episcoporum numero, nimis coram sex, si degradandus sit Presbyter: coram tribus, si sit Diaconus, vel Subdiaconus. Sic habent iura antiqua, sed nunc iusta Trid. Sess. 13. de Reformat. cap. 4. sufficit, ut intersint totidem Abbatibus, vel (si illi habent non possunt) alii Clerici in dignitate constituti. Si degradandus sit Clericus minorum Ordinum, solus Episcopus, alii non assistentes, eum degradare potest.

*Post latam sententiam, degradandus vestibus suis induitus, manus tenens librum, vas seu instrumentum, vel ornamentum ad Ordinem suum spectans, quasi debet publice suum Officium peragere, aut celebrare, adductum ad Episcopum, qui singulatim ei auctor omnia ornamenta & vestimenta incipiendum ab illo, quod ei in ultima Ordinatione fuit traditum, & gradatim descendendo usque ad primam vestem in prima tonsura ei datam. Deinde raditur caput ejus, ne appareat signum Clericatus ejus: Quae sint verba, quibus Episcopus uitur dum insignia Clericalia detrahunt, videri potest in Rituale. Tandem Episcopus ita loquitur: *Autoritate Domini omnipotenti, ac nostra tibi auctoribus habitus Clericalem, deponimus, degradamus, & exsumus omni Ordine, beneficio, & privilegio Clericali, &c.**

Facta degradatione degradatus traditur Judicii seculari, qui debet esse presens in actu degradacionis, Ecclesia tamen prointercedit, nec peccatum morte.

Dicitus iudex secularis non potest reo facere novum processum, si crimen sit merè fori Ecclesiastici, ut simonia, heres, &c. sed præcisè potest ex qui sententiam declaratoriam Judicis Ecclesie. Si vero sit crimen fori mixti, ut homicidio, magia, &c. potest a Judice Ecclesiastico petere processum, vel etiam novum facere, ac statuere ponam secundum jura.

Interdictum, seu Cessatio à Divinis.

QUÆR. XI. Quid de his sentis?

XXIV. Resp. 1. Interdictum ab interdicendo, seu prohibendo dictum, definitur, quod sit Censura Ecclesiastica, probibens aliquorum Sacramentorum ministracionem, & receptionem, ac Divina Officia etiam audienda: & seputuram Ecclesiasticam, ac ingressum Ecclesie. Difert ab Excommunicatione, quia privat communicationem, & a suspensione, quae directe pri-

vat usu potestatis Ecclesiastica: interdictum vero directe privat Sacramentis, & Divinis Officiis, licet etiam indirecte privet illis, que consequuntur ad directe prohibita. Excommunicatione, & suspensio tantum feruntur ob culpam propriam, interdictum vero etiam ob alienam. Excommunicatione nequit fieri in Universitatem, seu Communiteatem, ut dictum est supra, bene tamen interdictum.

Nota tamen, quod interdictum non semper privet omnibus illis, quae definitio data exprimit; sed aliquando uno solum, interdictum pluribus, prout in iure exprimitur.

*Resp. 2. Interdictum dividitur *Primo* in *Locale*, quod prohibet in certò loco Divinis Officiis assistere, & in *Personale*, quod hanc interessantem prohibet certa personæ in quocumque loco. *Secundo* dividitur in *generale*, & in *speciale*. Primum est, quo generalis, seu totus locus aliquis, v. gr. totum Regnum, Provincia, vel Diocesis, Civitas, seu tota Communitas interdicatur. Alterum est, quo aliquis particularis locus, aut certa particularis personæ aliquis Communianus, v. gr. Parochia, vel Conobium aliquis civitatis interdicatur. Est & aliud *Locale*, & Personale simul, quando nimis interdictum locus cum personis. Item aliud reservatum, aliud non reservatum.*

Resp. 3. Interdicere potest Papa, Episcopus, & Capitulum. Sedevacante: immò regulariter omnes illi, qui possunt excommunicari, & suspendere, ut constat ex Jure.

Resp. 4. Ad ferendum grave interdictum, v. g. tonis Provincie vel Civitatis, requiriunt peccatum mortale: ad love, v. gr. ad modicum tempus, vel quod privat aliqua re exigui momenti, sufficit veniale.

Ratio: Quia debet esse proporcio inter peccatum & cunctam.

Resp. 5. Effectus interdicti sunt: 1. Privare activè, & passivè (id est, quoad administrationem, & receptionem) aliquibus Sacramentis, v. gr. Eucaristia, nisi detur per modum viatici, Sacramento poenitentiae, sed solo culpabilis, personaliter interdictos, nisi satisfaciant, vel cautionem presentem: aut Extrema Unctione, que non potest confiri in loco interdicto, aut specialiter interdictis.

2. Privat activè, & passivè Officium Divinum, v. gr. celebrazione Missæ, audiencia ejus, facultate cantandi, aut assistendi Divino Officio, Horis, Matutinis, Vesperis, Processionibus, aqua benedicta, &c. Vel etiam solum privat ingressum Ecclesie, id est, functione Ordinis sacri in Ecclesia, non tamen privat facultate ingrediendi Ecclesiam, & recipiendo Sacramenta tunc, quando Officium Divinum non celebratur.

3. Privat seputuram Ecclesiastica, attamen illi, qui interdicti non sunt, possunt seputeri in loco, qui non subiecti interdicto.

Resp. 6. In interdicto locali generali illi, qui sunt innocentes, id est, qui auxilio, consilio, favore, &c. interdicto causam non dederunt: possunt Divina audire extra locum interdictum.

Ratio: Quia interdictum locale continet in se personale solum circa eos, qui directe vel indirecte sunt causa, ut positum sit interdictum.

Ex quo sequitur, quod qui subjacent interdicto personali, quavis generali, cui causam dederunt, non possunt etiam extra locum interdictum licet Divinis interessere.

XXV. Resp. 7. Interdicto populo, non est eo ipso interdictus Clerus, vel contra: & Clerico interdicto, non eo ipso censuratur interdictus Religiosi.

Ratio: Tum quia Clerus non venit intelligentius nomine populi, nec Religiosi (etsi per sacros Ordines verè fiant Clerici) communiter intelliguntur nomine Clericorum, & maximè in materia odiosa, & pena li, in qua communiter termini sunt accipendi, secundum communem significacionem. Tum etiam, quia non facile oportet recurrere ad talen interpretationem;

mem;

hem: ex qua totus locus, v. g. civitas, destitutus Officio Divino, tam apud Clericos Sacerulares, quam apud Regulares. Ergo.

Resp. 8. Innocentes non comprehenduntur, nec puniuntur interdicto generali per se, & directe, sed solum per accidentem, & quandiu sunt in eo loco, sentiuntque damnum quidem sine culpa, sed non sine causa: quo domino, se possunt liberare exendo ex loco interdicto.

Pater hoc exemplo belli justi in quo pereunt multi innocentes, qui nullum bello dederunt causam; pereunt, inquam, per accidentem, & sine culpa quidem, sed non sine causa, quia nimisdam sine eorum domino non potest obtinere finis iusti bellorum.

XXVI. Resp. 9. Tempore interdicti localis standum est, de facto determinationi c. Alma mater. Ubi Bonif. VIII. rem hanc ita limitavit, nimisdam ut tempore interdicti localis generalis (secis est de speciali aliquo Ecclesiæ, hoc enim alius esset absque omnī effectu, & frustanum) quotidie in Ecclesiæ, & Monasteriis Missæ, aliquæ Officia celebrari possunt sicut prius; ast submissa voce, januis clausis, exclusi excommunicati, & interdicti, ac non pulsatis campanis; in festis vero Natale Domini, Resurrectionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis, Omnium SS. etiam pulsatis campanis, januas apertis, ac alta voce, modò excommunicati excludantur, & illi, propter quos interdictum est positum, non appropinquent altari, id est, non faciant Offeritorum.

Potest etiam tempore interdicti ministri Baptismus tam adulis quam parvulis, potest fieri consecratio Chrismatis in die Jovis sancto, dari Sacramentum Preuentientem tam santis quam infirmis, exceptis excommunicatis, & illis quorum culpa interdictum est positum, nisi prius sint absoluti a censura, & satisficerent, vel saltem cautionem dederint. Item potest contrahi Matrimonium absque tamen solemni copulazione, & benedictione in Ecclesia. De quo plura dicuntur.

Resp. 10. Qui violat Interdictum, mortaliter peccat.

Ratio: Quia in re gravi agit contra prohibitionem Ecclesie.

Resp. 11. Clericus personaliter interdictus in Sacris constitutis, aut in loco interdicto exercens actum Ordinis, incurrit irregularitatem, in qua solus Papa dispensat. Patet cap. Is quæ, de Sentent. Excomm.

in 6.

Resp. 12. Absolvere ab Interdicto potest, is, qui illud tulit, aut ejus Superior, si sit ab homine; si sit ab Canone, seu a Jure ad certum terminum, eo infirmata, sed etiam ipso jure nulla, ita ut provisus in conscientia teneatur resurgere beneficium, ac obtinere dispensatione de novo ad illud habilitari. Hanc sententiam esse tutiorum, & præfice probabilem testantr ipsi Adversari, fatentes suam sententiam novam irregularitatem.

Resp. 13. Interdicta à jure sunt varia, que videlicet possunt in Summis, vel Canonisticis. Plura adducit Binsfeldius, ex quibus frequentiores sunt hæc: Quod interdicti sint Clerici, ac Religiosi indutientes aliquem ad votendum vel promittendum de seputuram, si in Ecclesia eum sepeplant; si non restituant omnia inter decem dies. Item locis speciáleribus à jure est interdictus, nimisdam Ecclesia aliqua, si sit polluta per homicidium, vel injustum sanguinis effusione, aut humani seminis, studiosè procurata. Item Ecclesia consecrata per simoniam, vel principaliter pro quaestu, vel sine licentia Diocesani, vel sine Religiosis.

Ratio: Tum quia hæc sententia est valde conformis naturæ irregularitatis, nuptio quæ videtur hominem omnino inhabilem reddere ad jura Clericalia.

Tum quia secundum jura beneficium datur propter Officium. Ergo inhabilis ad officium, est etiam talis ad beneficium.

Notandum, ignorantiam irregularitatis posse excusare. Qui dubitat se esse irregulariter, tenetur in foro anime se ut talem gerere, ut dictum est supra Tract. 2. Ex. 1. num. 15.

XXVII. Resp. 14. Interdictum reducitur, eique similis est Cessatio à Divinis, que tamen non est propriæ Censura, sed est ipsi desententia à Divinis, seu ipsum factum, quo propter aliquam gravem injuriam Ecclesie illatam, Divina suspenduntur, sive ab eis cessatur, ut injuriantes resplicant. Difert ab Interdicto per hoc, quod Cessatio non afficiat perso-

nas, sed solum locum, adeoque extra locum (in quo est cessatum à Divinis) quilibet licet potest audire Divina: & si eti. Clericus in tali loco celebrando peccet mortaliter, non tamen fit irregularis.

Irregularitas.

OUÆRO XII. Quid de ea?

XXVIII. Resp. 1. Irregularitas definitur, quod sit impedimentum canonicum directe impediens a successione Ordinum, & usu susceptorum, ut Ordines sunt, ob reverentiam, que requiritur ad Divina, quibus repugnat causa, nimisdam defectus vel delictum, ex quo oritur.

Explicatur: Dicitur Irregularitas, quasi privatio regulæ; & irregularis, quasi privata. Dicitur impedimentum, ex quo patet, quod non sit propriæ Censura, cum non sit proprie pena; sed inhabitans quadam moralis, & potest esse absque peccato, ut patet ex S. Thom. 2. 2. q. 4. art. 6. ad 3. in Justice justæ aliquem condemnante ad mortem. Dicitur Canonicum, id est, Jure Canonico introducitur, cum nulla deretur Irregularitas, que in sacris Canonibus non sit expressa. Cetera Particula volunt, quod irregularitas Ordinum suspicionem præcedens, faciat inhabiliter ad suscipiendum, & sub hac ratione etiam cadit in Laicos: subsequens vero facit inceptum ad exequendum. Dicitur autem, directe & ut Ordines sunt, ad differentiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliorumque impedimentorum Canonorum, quæ licet impediunt Ordines, & usum eorum in quantum sunt Communicatio, Sacramenta, Officia, aut Beneficia Ecclesiastica: non tamen in quantum sunt Ordines saltem directe, ut advertit noster Labat. Difert ulterius Irregularitas a praefatis censuris, quod haferunt rum a jure, tum ab homine; illi vero a solo Jure, & quidem Ecclesiastico, quia nulla duratur a Jure Divino: quo tamen jure, Ordinis incapacitatis est feminæ, & mas non baptizatus, qui tamen non sunt irregularis.

Præterea irregularis, eo ipso, quod est talis, non prævaria Jurisdictione ad absolviendum a peccatis sicut excommunicationis, nisi sit demissarius: peccatum mortaliter absolvendo: ipse erit potest absolvi a peccatis, ac Eucharistiam suscipere ad instans Laici, quia irregularitas non est censura, ut dictum est. Item si Missam celebret, peccat mortaliter, non tamen incurrit novam irregularitatem.

Resp. 2. Irregularitas facit hominem incapacem collationis beneficii, sicut collato ei in illo status facta non solum fit inficta, seu contra Canones, ac infirmata, sed etiam ipso jure nulla, ita ut provisus in conscientia teneatur resurgere beneficium, ac obtinere dispensatione de novo ad illud habilitari. Hanc sententiam esse tutiorum, & præfice probabilem testantr ipsi Adversari, fatentes suam sententiam novam irregularitatem.

Ratio: Tum quia hæc sententia est valde conformis naturæ irregularitatis, nuptio quæ videtur hominem omnino inhabilem reddere ad jura Clericalia. Tum quia secundum jura beneficium datur propter Officium. Ergo inhabilis ad officium, est etiam talis ad beneficium.

Notandum, ignoratiam irregularitatis posse excusare. Qui dubitat se esse irregulariter, tenetur in foro anime se ut talem gerere, ut dictum est supra Tract. 2. Ex. 1. num. 15.

XXVIII. Resp. 3. Irregularitas dividitur in totalem, & partialem. Prima eaque propriæ dicta est, que privata omni Ordine suscipiendo, & suspecta exercitio, ut est, que oritur ex homicidio, bigamia, &c. Altera est, que solum privat aliquo Ordinem ministerio, vel solum ascensu ad Ordinem superiorem, v. g. Sacerdos, cui abscessus est pollex, vel medietas palmae; non audet sacrificare, bene tamen confessions audire; & Diaconus, qui perdidit sinistrum oculum, nequit fieri. Sacerdos, potest tamen

Bbbb fun-

fungi officio Diaconi. Pro quo sit hac Regula: De forantes vel debilitas supervenientis Clerico, facit eum inhabilem respectu illius officii, quod propter eam non potest exercere non potest. Posset etiam partialis irregularitas, improprie tamen, dici ea, quae solum est temporalis, v. g. quae est durante infancia, morbo, infamia facti, &c.

Resp. 4. Irregularitas magis proprie, & communiter dividitur in eam, quae est ex delicto, quod debet esse mortale, & in eam, quae est ex defectu: ad denotandas duas causas materiales irregularitatis, quarum una est actio peccaminosa, nimurum delictum, & de quo postea: altera ordinari sine peccato, & est defectus. Irregularitas ex defectu iterum varie dividitur: nimurum in eam, quae est ex defectu corporis, & in eam, quae est ex defectu lenitatis, & in eam, quae est ex defectu Sacramenti, nimurum Matrimonii, seu significationis.

Explicantur singula Species.

Irregularitates ex delicto sunt: 1. Quae contrahuntur ex infamia, à sacris Canonibus, vel à iure Civili, vel ab hominum estimatione certis criminibus mortis, & publicis, v. g. Apostasie, Simonie, Sodomie, pericolo in iudicio, heres, &c. imposta. Unde omnes Hæretici (nimurum externi) Apostata, eorum factores, defensores, credentes, sunt irregulares. Item Irregulares sunt, qui officium infame exercuerunt, ut histriones, satellites, carnifices, & simili farinae homines. 2. Ex ieratione Baptismi senio, & scienter, vel ignorantia culpabili facta, ac suscepta, comprehenduntur rebaptizantem, & rebaptizatum. 3. Ex violatione censure, v. g. excommunicatis, aut suspensionis, ut si in ea actum aliquem Ordinis solemniter exercat, nisi invincibilis ignorantia excusat. 4. Ob peccatum quo Clericus serio, & scienter exercutum Actum Ordinis sacri, quem non habet, ut si Diaconus consecret Eucharistiam, vel conferat Extremam Unctionem. 5. Aliqui inter Irregularitates numerant illas suspensiones, quae supra n. 22. de male ordinantis relate sunt. 6. Ex homicidio, & mutilatione, que sexta irregularitas est non solum ex delicto, sed etiam ex defectu lenitatis, seu mansuetudinis. Et Ratio eius est, quia plene indecens videtur, ut qui alienum sanguinem fudit, mitissimi Christi (proprium sanguinem pro nobis effundentes) personam in Altari representet, immaculatum, & incurvantem Deo Patri Hostiam offens. Sed de hoc plura postea num. 45.

XXIX. Irregularitas ex defectu corporis contrahitur à corpore vitiosi, quorum ali sunt debilitati, ut qui vel laborant gravi continuo morbo, vel in aliquo membro aut parte eius tales habent defectum, qui ministerium Ordinis impedit: Alii mutati, qui membro aliquo caret; Alii notabilitate deformes, qui in membris exterioribus tali sunt affecti vitio, defectu, vel macula, ut sine scandalo, irridione, vel gravi horrore, non possint conspicui. Cujus inhabilitatis, deformitatis, & scandali irregularitatem inducentis iudicium spectat ad Episcopum.

XXX. Quid sentis de gibboso, aut clando?

Dico: Licet videatur esse deformitas, si tamen Missam sine baculo celebrare possit, non est irregularis, cap. Si quis 10. dist. 55.

Quid de defectu oculi?

Dico: Qui ob eructum oculum, sive dextrum, sive sinistrum, non solum caret visu, sed simul praesert deformitatem, est irregularis, licet invito erutus sit, cap. fin. dist. 55. si tamen oculus sinistri (qui dicuntur Canonis), quia illo legitur Canon Missal. mansit salvis, & integer, Papa facilius cum tali dispensat. Qui haber oculum Canonis bene valentem, dextrum vero integrum quidem, sed virtute visiva carentem, non est irregularis. Idem est, si habeat oculum dextrum bene valentem, canonum vero integrum quidem, sed nihil videntem, si absque indecora, ac deformi facie conversione possit Canonem legere: cui rei ipsa libri accommodanda

sit irregularis, quia carnem suam non dividit in pices. Si mulier fornicetur post matrimonium contractum, non efficit ex hoc vir irregularis, ut docet S. D. ibid ad 4, nisi post corruptionem adulterii eam iterato cognoscat, eti si hinc compellatur ei reddere debitum, & hoc dicit esse probabilius: quia hic non requiritur, quod sit peccatum, sed significatio tantum. Et ibid. art. 3, in c. docet, & probat, quod vir fiat irregularis, si ducat non Virginem, seu ab alio corruptam, puta, numquam matritam: si autem ipsa corruptius contrahat, ex hoc non fit irregularis. Ex quibus omnibus colligitur, quod per matrimonium ratione non consummatum, non incurvatur bigamia, quia caro non dividitur in triplex ex Bigamia, nimurum vera, interpretativa, & similitudinaria. Verum est in eo, qui successivè habuit, & cognovit duas legitimas uxores. Interpretativa est in triplici casu: 1. Si in uxorem quis ducat, & cognoscat eam, qua jam est corrupta, si vis sit vidua, sive fornicaria. 2. Quando marius reddit debitum uxori adulteria, quia in utroque casu non est unica unita, & ius interpretatur, talem esse bigamia, quia duxit, & cognovit eam, quae bis contraxit, vel carnem suam divisi, licet ipse vir duas nuptias non fecerit. 3. Dum quis in figura, & specie matrimonii viduam vel plures mulieres cognovit tamquam Uxores, sed matrimonium ob impedimentum quoddam dirimens fuit nullum. Ubi fuit taliter species matrimonii, & quantum est ex parte affectus, seu interpretativa matrimonialiter contrahit. Tandem bigamia similitudinaria est, dum Religiosus professor, vel Clericus Sacris initiatus, adeoque post contractum spirituale matrimonium cum Deo, & Ecclesia, in uxorem ducit, & cognoscit viduam, vel alias corruptam, vel etiam virginem. Hac irregularitas non uitetur quidem ex defectu significationis matrimonii (cum hoc sit nullum) sed ex delicto. Vocabur vero similitudinaria à similitudine, quam inter se habent conjugium spirituale, & carnale.

Bigamia ante Baptismum contrafacta, per eum non tollitur, sicut enim per illum non recuperatur virginitas, ita nec carnis indispositio, ut docet S. Thedicta quest. 66, art. 4. in c. & ad tert. Partitur per Baptismum non tollitur irregularitas, quae est ex defectu naturali.

XXXI. Irregularitas ex defectu corporis contrahitur à corpore vitiosi, quorum ali sunt debilitati, ut qui vel laborant gravi continuo morbo, vel in aliquo membro aut parte eius tales habent defectum, qui ministerium Ordinis impedit: Alii mutati, qui membro aliquo caret; Alii notabilitate deformes, qui in membris exterioribus tali sunt affecti vitio, defectu, vel macula, ut sine scandalo, irridione, vel gravi horrore, non possint conspicui. Cujus inhabilitatis, deformitatis, & scandali irregularitatem inducentis iudicium spectat ad Episcopum.

XXXII. Quid sentis de gibboso, aut clando?

Dico: Licet videatur esse deformitas, si tamen Missam sine baculo celebrare possit, non est irregularis, cap. Si quis 10. dist. 55.

Quid de defectu oculi?

Dico: Qui ob eructum oculum, sive dextrum, sive sinistrum, non solum caret visu, sed simul praesert deformitatem, est irregularis, licet invito erutus sit, cap. fin. dist. 55. si tamen oculus sinistri (qui dicuntur Canonis), quia illo legitur Canon Missal. mansit salvis, & integer, Papa facilius cum tali dispensat. Qui haber oculum Canonis bene valentem, dextrum vero integrum quidem, sed virtute visiva carementem, non est irregularis. Idem est, si habeat oculum dextrum bene valentem, canonum vero integrum quidem, sed nihil videntem, si absque indecora, ac deformi facie conversione possit Canonem legere: cui rei ipsa libri accommodanda

datio servire potest. Ita docet La Croix; citans Nauvrrum & Ludovicum Lopez. Pro eadem sententia citatur Barbosa, Layman, Suarez, & alii.

Habens oculum fictitium, seu artificiale, ut vitreum, est irregularis, cum oculus naturalis vere sit erutus, & deformitas faciliter apparet. Lucus, id est, habens oculos obliquos, si defectus sit tantus, ut ad legendum se valde inclinanda populo risum, seu illusionem pariat, est irregularis, quia tamen in re steper judicio Episcopi. Idem est de eo, qui habet lippos, seu continuo lacrymantes oculos. Cacitas absque culpa supervenientis facit irregularitatem, seu inhabilitem ad ea, ad quae peragenda requiritur visus; unde eti talis non possit celebrare Missam, potest tamen audire confessiones, posse in Choro, beneficium (si coadjutorum habeat) retinere, &c.

CASUS QUARTUS.

Stephanus utrumque oculum habet integrum, & sine deformitate, caret tamen ferè visu sinistro, seu Canonici usi.

Queritur: An sit irregularis?

Rationes pro parte affirmativa. Prima sumitur ex Cap. fin. Si Evangelic. dist. 55. ubi habetur, ut res talis sit utrumque oculum habet, removet ab officio Sacerdotis, quod & roboretur Can. Constit. 2. de P. in S.

Secunda, habens in oculo maculam, & carentis visu ac usi oculi, videntur parificari; sed habens in oculo maculam, est irregularis, per Can. Cum de tua 2. de Corp. vitiat.

Tertia; In majoribus est agendum cautius, eo quod ubi periculum magis intenditur, ibi sit plenus consilendum, Can. ubi 3. de Elez. in 6. Cum ligetur hic sit periculum in re magni momenti, saltem requirementum erit consilium, & Episcopii assensus, ita ut sine eius permissione taliter affectus, nec ordinari possit, nec licet officio fungi, idque conformiter ad Can. 1. & 3. de Corp. vitiat, ordini qui requirent Episcopio dispensationem. Verum

Omnia dicuntur et, quod Stephanus carent omni deformitate in oculo sinistro, cuius licet visu ac usu propè caret, potest tamen cuncto dextre tam dextrè legere, ut non sit opus, quod se indecorè, adeoque sine scandalo, ad populum convertat in lectio Canonis (ut supponitur) nullatenus irregularitatis ortæ ex vitio corporis reus sit, adeoque nulla dispensatione, vel consensu ultius Episcopii indiget.

Primo: Quia irregularitas cum sit de jure positivo, nonnullus est admittenda, nisi in casibus a jure expressis, ut tradunt Doctores communiter, sed nullus est in Jure Canonico textus, qui affectum membra debili, vel imbecilli, si ab sit omnisi deformitas, vel scandalum, statuat irregularitatem, ut constat ex Can. 1. de Corp. vitiat.

Secundo: Tunc defectus in aliquo membro causat irregularitatem, & repellit ab Ordine, quando vel ordinatum impedit in executione Ordinis, vel proper deformitatem generat scandalum, ut constat ex Can. Presbyterorum 2. de Cleric. agrot. ibi: Quia nec secundum proper debilitatem, nec sine scandalo proper deformitatem membra hoc fieri posse confirmatur. Et Can. Cum de tua 2. de Corp. vitiat, clare assert. D. Th. in Suppl. q. 49. art. 6. Sed in oculo, quem habet Stephanus, nulla apparent deformitas, potestque dextrè Canonem legere sine scandalo, ut insinuat casus; igitur cum desit causa irregularitatis, & ipsa desese debet. Pro cuius ultiori intelligentia.

Notandum, quod aliud sit debilitas membra, ut cum quis haberet tam debiles oculos, ut ad legendum indiget; conspiciliis; aliud impotencia impediens omnino exercitum Ordinis, ut si quis caret manu, vel loquela, vel utroque oculo. Can. Esponenti 6. de Corp. vitiat. Aliud vero deformitas membra necessaria

rii cum scandalo fidelium, Can. Presbyterorum 2. cit. Ius non infligit irregularitatem, nisi in casu impotentia, vel deformitatis scandalo; non autem quando est pura debilitas sine scandalo, & vitio deformitatis. Quæ confirmantur per Can. Tom. 5. de Corp. vitiat, in cuius ille, qui caret unguis pollicis, dummodo in eodem sit fortis, ad Sacerdotium promovetur; quare cum Stephanus utrumque oculum habeat integrum, possit sine deformitate, ac scandalo Canonem legere, licet ferè caret visu, ac prope usi sinistro, non est, cur sit irregularis, si cur ne illi, qui utitur conspiciliis, vel qui caret unguis pollicis. Ita communis opinio DD.

Ad primum in contrarium adductum ex c. fin. Si Evangelica, dicitur, non esse ad rem; ibi enim agitur de illo, cui erutus est oculus; at enim textus: Ut qui caret oculo, Sacerdoti officium adiungi non posse; adeoque in tali casu currit, vel impotencia legendi, vel non sine scandalo, est debilitas oculi sine omni scandalo & deformitate. Unde sequitur clare, quod ille, cui erutus est oculus, debet arceri a Sacerdotio non ob deformitatem, tum ob scandalosum legendi modum. Igitur ille ad hoc admittendus erit, qui & oculum habet sine deformitate, potestque sine scandalo legere, qualiter se res Stephani habet.

Ad secundum, quod allegatur ex Can. 2. de Corp. vitiat, neque est ad rem; nam in illo texu agitur de illo, qui habet in oculo maculam, adeoque appetenter aliquam saltem deformitatem, quæ ex se est generativa scandali; hinc merito trahit in oculo maculatum tum ob deformitatem, tum ob scandalam à Sacerdotio arceret, nec admittitur sine dispensatione. Ceterum in Stephano nec est, nec appetat deformitas, idèque nec ullam est scandali periculum, sed nullum est unius oculi, per alterius vitrum utriusque taliter debilitatem, hinc allegatus textus, cum hunc casum non attingat, nec infringit.

Nec adducta pro tertio aliquid efficiunt, minus confidunt. Satis enim caute procedunt, quando justa Canonum rigorem procedunt, in quibus repenit nullus textus, qui effectum debilitate oculi sine deformitate ac scandalo, removet ab officio Sacerdotiali. Ideoque Can. 1. & 2. loquentes de vitatis cunctis deformitatibus & scandalo, non nisi temerarie applicant illi, qui habet puram debilitatem, vix apparentem, vix impudentem, cum odio sint resstringenda. De Reg. iur. in 6. Unde ulterius

Infertur: quod in casa praesenti nulla sit opus dispensatione, vel permissione Episcopi, sicut nec fuit opus in Clerico, qui in duello partem digni perdidit, si tamen ut possit sine scandalo solemniter celebrare, ut constat ex Can. 1. de Corp. vitiat. licet indiquerit dispensatio ob duellum à se obtulit, quia in hoc Presbytero ait Glossa v. Ministrare, nec fuit debilitas impedire cum scandalo, nem deformitas. Quare sic licet discurre.

Quando nec est, nec appetat deformitas aliqua in principali membro ad exercitum Ordinis necessario, hicque potest sine omni scandalo exerceri, tunc cum nullum subit periculum irregularitatis, neque requiritur dispensatio, vel consensum, vel arbitrium Episcopi, ut patet supra ex dictis. Tum etiam, quia ratione deformitatis requiritur dispensatio in illo, qui habet maculam in oculo; sed in debili oculo Stephanus nec est, nec appetat deformitas, potestque sine scandalo Canonem legere; idcirco hic nulla Episcopi requiritur dispensatio, vel arbitrium; prout neque existit in eo, qui licet aliquam partem perdidit in digito, non tamen tantam, quin sine scandalo possit sine scandalo solemniter celebrari, cit. Can. 1. licet

notandum, quod aliud sit debilitas membra, ut cum quis haberet tam debiles oculos, ut ad legendum indiget; conspiciliis; aliud impotencia impediens omnino exercitum Ordinis, ut si quis caret manu, vel loquela, vel utroque oculo. Can. Esponenti 6. de Corp. vitiat. Aliud vero deformitas membra necessaria

sitiat. Igitur minus in eo, qui nec membro, nec membra parte caret, licet non habeat omnimodum ejusdem usum, scilicet sinistri oculi, dummodo possit satis fortiter, & sine scandalo per dextrum videre, qualis casus est in Stephano; sic ea propter cum versem non in caso scandali, nec deformitatis, sed pura imbecillitatis cum exclusione omnis impotentie, omnis scandali, omnis deformitatis, ita quidem, ut quanta imbecillitas reperitur in sinistro Stephani oculo, illa sit suppletoria a fortitudine dextra, tali debilitas, vel vir, vel modico modo notari possit; hinc Stephanus sicut irregularitatis est expers, sic etiam ab omni dispensatione, concesione, vel arbitrio est liber.

XXXIII. Quid de habente impedimento lingua?

Dico: Si sit tantum, ut verba, quae profert, non possit explicare, est irregularis, adeoque non potest ordinari; est enim incapax ad baptizandum, absolvendum, consecrandum, &c.

XXXIII. Quid de Hermaphroditio?

Dico: Si sit tantum, ut verba, quae profert, non possit explicare, est irregularis, adeoque non potest ordinari; est enim incapax ad baptizandum, absolvendum, consecrandum, &c.

XXXIII. Quid de habente impedimento lingua?

Dico: Si uterque sexus in eo est aequalis, est

irregularis, quia est monstrum.

Inmō etiam est irregularis, etsi sexus virilis pravalet, quia adhuc est

magna moralis indecencia, & monstruositas: licet enim sit vir, non tamen simpliciter, sed habet si-

mul naturam feminam.

Quid si quis habeat alia membra superflua?

Dico: Si ex eis proveniat inhabilitas, vel ni-

mia deformitas, est irregularis; ceteroquin non est,

si superflua absindat, deformitate non remane-

nente.

XXXIV. Quid de Castro?

Dico: Probabilis est, quod qui sciens, & vo-

lens a se, vel ab alio, sive ob servandam castita-

tatem, sive ob servandam pro musica vocem est cas-

tratus (de qua re actum est supra Tract. 9. Exam. 2. n. 22. § 23.) ubi etiam dictum est, an debat ta-

lam partem abscessum pulverisatum portare ad colum,

fi irregularis.

Ratio: Quia est voluntaria mutilatio sui, &

quidem ut loco citato probatum est, & probabilis

illicta.

Dixi: sciens & volens, quia Eunuchus natus,

vel in cunis ante septenium, & usum rationis, vel

per violentiam invitus (etiam potu somnifero adhi-

bito) aut a Medicis ob aegritudinem castratus, non

est irregularis.

XXXV. Quid de mutilato?

Dico: Qui semetipsum, absque causa mutilat,

etiam in parvo membro, v. gr. in parte coquilibet

digi, est irregularis; non ita propter defectum,

quam propter sevissimum, quia sibipsi audet ferrum

injicere, cap. Qui partem, in d. 6. dist. 55.

Dico 2. Qui ex justa causa, vel nolens ab alio

est mutilatus in membro ad Ordinis exercitum

necessario, vel secuta notabilis deformitate, ut si

amputetur manus, vel nasus, &c. est irregularis.

& non est ordinarius, cap. Expositus, tit. de Cor-

poratis, si vero illi exeritio non obstat, non est

irregularis.

XXXVI. Quid de epileptico? seu labore morbo

caduco; seu, ut alii vocant, comitiale?

Dico: Non potest ordinari, etsi sanetur, ut

La-Croix probat ex argumento cap. fn. 15. q. 1. &

dicit ita communiter doceri. Si jam est ordinatus,

& non sanatus, non permittit ministrare propter

periculum. Si omnino est sanatus, & ab ultimo ma-

lo per annum probatus, potest permitti.

XXXVII. Quid de Daemonio, seu arreptito, seu

energumeno, id est, qui à Domine obsidetur, seu

corporaliter arripitur, &c.

Dico: Si non est ordinatus, numquam potest

ordinari, tamquam irregularis; si jam est ordina-

tus, est ab officio suspensus, usque dum unius anni

spatio probatus iudicio Episcopi censeatur esse libe-

ratius, cap. Communiter 3. dist. 33. c. 1. can. 7. q. 2.

Hi posteriores defectus etiam ad defectum anima-
speciant, ut patet postea.

Quid de eo, qui se demoniacum simulat?

Dico: Traelanus est in causa irregularitatis, ac
si revera demoniacus esset, ut ex 6. Synodo Genera-
li Constantiopolitana in Tridu. o. 60. probat nos-
ter Lublino, verb. Irregularitas, n. 35.

XXXVIII. & XXXIX. Quid de abstemio?

Dico: Est irregularis respectu Sacerdotii, ut
ad ilium admitti non possit, potest tamen admitti
ad Subdiaconatum, vel Diaconatum. Nec novum
quid est, aliquem Diaconum non fieri Sacerdotem,
ut patet in variis Titulis Cardinalium, ac Præbendis
Canonicon Cathedralium.

XL. Ad irregularitatem ex defectu corporis reduci-
cunt illegitimitas & servitus, ac defectus atatis, &
casus prolis exposite, ac in platea, vel ante januam
Ecclesie, aut hospitalis inventa, cuius parentes
ignorantur.

Quid de his censet?

Dico 1. Illegitimitas est defectus natum indu-
cens irregularitatem. Unde omnes illegitimi nati ex
fornicatione, stupro, adulterio, sacrilegio, aliave
illicito concubitu, sive notori, sive occulti, sunt
irregulares, tunc ob dignitatem Ordinis, tunc ob
scandalum, tunc ob periculum incontinentia, exem-
pli parentum.

*Notanda sunt hic verba S. Th. in Suppl. q. 39.
art. 5. in c. ubi explicat, cur illegitimi expellantur
ab Ordinibus, dicens: Ordinati in quacumque digni-
tate pre aliis constitutur, id est ex quadam honore-
tate requirunt in eis claritas quedam non de necessi-
tate Sacramenti, sed de necessitate praecipi, ut
scilicet sint bone fama, boni moribus ornati, non
publice pantentes. Et quia obscurorum homini claritas
ex virtuosa origine, id est etiam ex illegitimo toro-
nati ad suscepione Ordinum repelluntur, nisi cum eis
dispenseretur: & tunc est difficilior eorum dispensatio,
quoniam eorum origo est turpior. Hec ibi.*

Filiae illegitimitas, eorum speciebus, ac legiti-
matione, dicuntur infra n. 107. Ex. 7. in fin. Tract.
de Matris.

XLI. Dico 1. Mancipium, seu servus est irregu-
laris, sic, ut absque licentia dominii ordinari non
debeat, nec licet possit. Si cum licentia ejus ordi-
natur, manet liber, & ingenuus; si sine, etsi char-
acterem accipiat, & se redimere possit, si tamen
se non redimat, satisfaci domino, exhibendo ei
servitia, quae non dedecet personam Ecclesiasticam.

XLI. Dico 3. Irregularitas ex defectu atatis con-
trahit, quando Ordines suscipiuntur ante etatem
a 22. & in Trid. ses. 23. c. 12. statutum, mi-
mirum prima Tonsura ante septenium. Subdia-
conatus ante 22. annum, Diaconatus ante 23. Sacer-
dotium ante 25. inchoatum. Episcopatus ante trig-
simum completum.

Poenitentia ordinanti ante legitimam etatem, est sus-
pensio, usque ad illam, ut supra dicuntur de sus-
pensione. Dum legitimam etatem adest, non statim
eo ipso cessat suspensio scienter incursa, sed ne-
cessaria est absolutio, ac dispensatio: quam dispen-
sationem, si delictum sit occultum, Episcopus dare
potest.

XLII. Dico 4. Probabilis est, quod dicta proles
inventae, quarum parentes ignorantur, sint haben-
tiae pro illegitimitate, non sine dispensatione admitten-
tiae ad Ordines.

Ratio: Quia in dubio debet presumptio desumi-
re, quae communiter, & quasi certò accidunt:
Sed communiter & ordinari (teste experientia) ex-
ponuntur proles illegitimitate. Ergo.

Nec obstat opponere: In dubio presumendum
est pro legitimate proles, tamquam parte favorabi-
lior; non, inquam, obstat: Quia una presumptio
eliditur per aliam fortioriem: Sed nostra est for-
tior. Ergo. Aliud est, si sine expositi a parentibus
propter inopiam, & postea ab eis agnoscantur,

tunc

tunc enim ad Ordines possunt admittedi.

XLIV. Irregularitas ex defectu anima proveniens
incurrit ab amentibus, phrenetics, demoniacis,
seu arreptitis, de quibus ante dictum. Item ab insa-
nis, & furiosis, qui flava, vel atra bila ita abundant,
ut ea adusta, & caput petente, eos faciat insanire,
hominum consortia fugere, ac in locis desertis mora-
ri. Item à Lunaticis, id est, in interludio natis, &
cum Luna, ac instar Luce mutabilibus, ac inconsi-
tantibus, insanientibus, mente alienantibus. Item à Ne-
ophyti, id est, recente baptizatis, vel ad fidem con-
versi, usquedam judicio Episcopi sufficienter sint ins-
tructi. Et hoc ideo, ne quis fiat Magister, antequam
fuerit discipulus, & ne exinde, ut S. Paulus loquitur
in superbis elatu in judicium, ac laqueo incitat
Diabolum. Tandem ab illiteratis, seu ignariis, id est,
carentibus scientia pro suspicendi Ordinibus neces-
saria. De qua Trid. ses. 23. c. 4. § 11. & 14.

XLV. Irregularitas ex defectu lentitatis incurrit
ex licita, ac illicita mutilatione, homicidio in bello,
in iudicio: Ratio hujus statutus Ecclesie est: Quia vult
ut Sacerdos utpote gerens personam Christi, qui
nullum unquam latet, ei conformetur in lentitate. Ut
autem incurrit, necessaria est, ut occidio, vel mili-
tatio atra sequatur, ne sufficiat propositum, nec sola
vulneratio etiam gravis. Porro tripliciter potest con-
tingere homicidium, vel mutilatio. i. Voluntari &
juste, ut dum minister Justitiae reum morti adjudicatum
occidit, vel mutilat aliquem propter statutum. ii. Voluntari &
injuste, ut si privatus homo suum proximum occidat deliberatè, vel ex ira,
odio, &c. 3. Casualiter, & prater intentionem, ut
si venator in silvis vulnus sceloporo interficeret feram,
occidat hominem casu prætereundum, & se non
vulnus.

*XLVI. Quid sentit de homicidio voluntario, &
justo?*

Dico 1. Quantum ad irregularitatem ex homicidi-
o contrahendam, non est in Jure, vel communi
Doctrina Canonistarum invente differentiam inter
Laicos & Clericum; sed ubicumque irregularis est
Clericus, etiam est, & Laicus, & contra, ut at noster Sylvester, excipiens homicidium casuale, ubi
est aliquando irregularis Clericus, & non Laicus, &
& contra; quia aliquid est illicitum Clerico, & non
Laico, ut mercari, & ludere Iude Clericus interdicto,
vel mederi; & contra, ut celebrare Divina. Unde
si ex mercatione Clerici sequatur occidio, adhibita
diligentia, est irregularis. Non autem Laicus.

Dico 2. Qui sive Clericus, sive Laicus ob neces-
sarium vita sua, seu corporis defensionem cum moder-
amine inculpet tutelæ factam, alium occidit, vel
mutilit, non est irregularis.

*Ita clare habetur in Clem. un. de Hom. Si furio-
sus, aut infans, seu dormiens, hominem mutillet, vel
occidat, nullum, ex hoc irregularitatem incurrit. Et
idem de illo censetur, qui morte dister vitare non va-
lens, ruum occidit, vel mutilat invasorem.*

Hujus oppositum de Clerico tenet tempore
S. Thom. etiam ab ipso S. D. claris verbis 2. 2. q. 64.
art. 7. ad 3. & in Suppl. q. 39. art. 4. ad 3. Et hoc
ideo, quia, ut ait Sylvester, tunc ista Clementina
non dum emanaverat.

*Notanda hic sunt verba S. Thom. in Suppl.
q. 39. art. 4. in c. ubi explicat, cur homicidie repel-
lantur ab Ordinibus, dicens: Omnes Ordines refer-
untur ad Eucharistie Sacramentum, quod est Sa-
cramentum pacis nobis facta per effusionem Sanguinis
Christi, & quia homicidium maximè contranatur
paci, & homicidie magis conformatur obligationibus
Christum, quam ipsi Christo occiso, cui omnes min-
istri predicti Sacramenta debent conformari: id est
de necessitate praecipi est, quod non sit homicidia,
qui ad Ordines promoventur; quoniam non sit de ne-
cessitate Sacramenti. Hec ibi. Et itidem ad 2. art:
Irregularitas non incurrit propter peccatum tan-
tum, sed principaliter propter iniquitatem perso-
ne ad Sacramentum Eucharistie ministrandum. Et*

ideo Judex & omnes, qui in causa sanguinis ei par-
ticipant, sunt irregulares propter hoc, quod effusio
sanguinis non decet ministros dicti Sacramenti. S. D.

XLVII. Dico 3. Qui inustum Reipublica, vel ho-
minis innocentis invasorem militat, vel occidit, cum
ad hanc defensionem naturali, & divina Legi tenetur,
sive Laicus, sive Clericus, non ideo fit irregularis.

Ratio: Tum qui non est credibile, quod mens
Ecclesie sit, aliquem afficeret macula Irregularitatis
incurrit ab amentibus, phrenetics, demoniacis,
seu arreptitis, de quibus anterioriter dictum. Ex-
ceptio invenitur in successore, vel ad fidem
succedit. Tum etiam iuxta quia regularitatis ex
homicidio lictio incurrit ut defectum

Expositio invenitur in successore, vel ad fidem
succedit. Tum etiam iuxta quia regularitatis ex
homicidio lictio incurrit ut defectum

XLVIII. Dico 4. Probabilis irregularitatem incurrit
quicunque occidit, vel mutilat aliquem propter
famam, vel honoris, quia judicat fugam sibi
esse indecorum. Idem est, si fiat pro defense bo-
norum fortunae. Et hoc etiam in casibus supra Tr. 9.
Ex. 2. n. 28. § 29. & 30. tractatis, in quibus occidens
non peccat.

*1. Pars clarè patet ex dicta Clem. illis verbis:
Qui mortem dister vitare non valens; sed in hoc casu
non est periculum mortis, ut consistat. Ergo.*

*2. Pars patet ex cap. Suscipimus, de Homicidio,
ibid. Quoniam expedebat potius post tunicam relinquere
pallium, & rerum sustinere iustitiam, quam pro
conservandis vitiis, & transitoris rebus iam acriter
in alios excedere. Et Glossa in cap. 2. eod. tit. ait:
Irregularis fatus est, quia patius debuit dimittere
sua, quam interficere.*

*Ratio utriusque patet: Ad irregularitatem non re-
quiritur necessaria culpa, sed consequitur ad actum
homicidii, etsi sit absque peccato, ut patet ex sta-
tim dicendis. Exceptiuntur soli casus ante in Dico 2.
& 3. descripti.*

XLIX. Dico 5. Exceptis dictis duobus casibus,
omnis, qui justè hominem occidit, vel mutilat, vel
injusto modo dat causam propinquam mortis,
vel accelerationis ejus, fit irregularis, effectu secuto.
Ita patet ex multis Canonibus, quos auctores ad-
ducunt.

Ratio hujus statuti Ecclesie: ante data est.

*Ex his sequitur 1. quod qui in bello offensivo,
sive justo, sive injusto propria manu mutillet, vel
occidit, fit irregularis ob rationem statuti Ecclesie,
cujus intentio facta fuit. Qui in bello justo metu
defensio, ceruè tali, pro defendere Patria, vel
Ecclesia contra violentos aggressores ex obligatione
charitatis, aut pietatis pugnat, mutilant, aut occi-
idunt, ab irregularitate manent immunes, juxta sen-
sum in Dico 3. datum, & probationem ejus, si sint
Laici.*

*Dixi, si sint Laici, nam in cap. Petilio, de Ho-
micidio, Clericus judicatur irregularis, si in bello con-
tra hostes fidei Catholicæ aliquem interficit. Com-
muniter enim non decet Clericos, maximè Saeris initia-
tores, propriâ manu pugnare, cum per Laicos violentia
depelli potest. Si tamen esset tanta necessitas, ut sine
Clericorum pugna Patria, vel Ecclesia liberari non
posset ab iniquorum hostium invasione, etiam ipsa ab
irregularitate manenter liberi; ob rationem pro Di-
co 5. datum.*

Ceterum si bellum sit injustum, modo unicus homo occidatur, vel mutilletur, omnes qui auxilium, vel consilium dederunt, sunt irregulares. Quia omnes per auxilium, vel consilium concurrendo ad damnum, vel crimen, censentur esse una causa moralis. Vide supra Tr. 9. Ex. 2. n. 19. & 20. quomodo Clericis praesertim jurisdictionem secularum habentibus licet se immisceri cause sanguinis, an possint judices pro ea deputari, eos horari, executioni interesse. Item vide Tr. 7. Ex. 7. num. 124. ac Clericis, & Episcopis licet in bellare.

I. Sequitur 2. Quod in iudicio etiam justo; omnes fiant irregulares, qui *actio*, & *efficaciter*, ac proxime per actionem ad ex natura sua ordinata sunt causa mortis, vel mutationis: ut sunt *Judex*, qui sententiam fert; *Notarius*, qui eam scribit; *Ministri*, qui eam exequuntur, & testes, &c. Per ly *actio* excepitur is, qui se habet solum passivè, v. g. Confessorius, qui reum monet, ut veritatem facetur, ut sententia justa acquiescat, &c. Per ly *efficaciter* excipiuntur, qui executioni sunt quidem presentes, sed quorum presentia in executione non influat vel qui, quando reus jam est suffocatus, portant ligna pro ejus combustione. Per ly *proxime* excipiuntur, qui tandem remote cooperantur, ut qui faciunt, aut volunt funes, vel gladios. Idem est de Legatore, ferente leges capitales; de Concionatore in genere dicente, malefactors esse plebendos; de Confessario interrogato, an reus sit dignus morte, ac respondentie, *Judicem* posse facere quod est sui officii. Verum ab irregularitate immuni non esset is, qui in particulari quid faceret, aut disceret, ex quo mots sequerentur, vel accelerarent, v. g. reum efficaciter urgendo, ut scalam ascendat, vel ad hoc eum juvet, vel si *Judici* dicat: Hic est plebendus capite.

Excusat etiam in hoc caso in deliberalio, v. g. si quis, etiam Confessarius dicat: Properemus; vel si causam per se mortis, quia effectus per accidentem securus non imputatur agenti, praesertim danti operam rei licite. *Hinc* supra dictum est, quod *Judec* Ecclesiasticus non fiat irregularis degradatum tradendo brachio sacrari. Idem est de Clerico, qui aliquem in causa criminali accusat, praeceps petens reparacionem damni sibi illati, modo expressè protestetur, quod non intendat peccatum sanguinis.

An Confessarius consuls reo, ut veritatem dicat, fiant irregulares, vide supra Tr. 9. Ex. 5. n. 52. in causa *adjuncta*.

C A S U S S E X T U S .

FFranciscus desiderio vindicanda illata sibi à quodam Presbytero injuria oblitus viginti aures cudam, ut aliquod ipsum membrum mutilaret, sed nequamquam interficeret. Is accepta pecunia, & transactis paucis diebus scribit se preparasse venenum, mortem ad duos menses illatum, & ipsi propinasse diebus Baccanaliorum. Quae res Franciscus quidem displiceret, nec plenam adhibet his dictis fidem, cum sciat Presbyterum illum vivere; interim tempore Paschali vult confiteri & communicare.

Quæritur: Utrum incidentur Franciscus in excommunicationem, & quomodo Confessarius se cum illo gerere debet?

Pro parte negantur primi est: Quia Presbyter per totam Quadragesimam rectè valet, & Franciscus non plenam habet fidem de veneno propinato; & idem Confessarius debet stare potius illius conscientie dictanti nihil eidem esse factum, quam incertissimo futuro eventui.

Secundi: Quia si Presbyter transactis duobus mensibus, immo & tribus nihil mali habeat, non erit

Franciscus excommunicatus. Quare videtur, quod nec modo tali vinculo sit ligatus. Nam excommunicatio pura late non potest esse in pendi. *Cap. Ad hec quoniam*, de App. Jam autem si Presbyter inter duos menses moriatur, erit illa jam inde à principio excommunicatus; & si non moriatur, nec quidquam danni sentiat, non erit excommunicatus.

Tertio: Sicut qui sagittam immittit in Clericum, non incidit tunc in excommunicationem, cum è balystra per aerem sagitta perficit: sed illo tempore quo attingit Clericum, ut colligatur ex c. Si quis studentes ita cum venenum non attingerat eum, nisi in fine duorum mensium, videtur, quod tunc incurrit excommunicationem, & non antea; sunt enim verba cum sententiā accipienda, ut dicitur *cop. Relatum*, de Cler. non resid.

Conformatur ex cop. *Cum in cunctis, de Elest. §. Clerici sone*, ubi inquit, quod quando pena apponitur à jure, ipso facto, propero aliquod delictum, numquam est locus illi penas, nisi illud delictum sit consummatum, quantumcumque sit inchoatum, ut probatur c. *Cum incunctis*, & c. *Perpet. ex tit. lib. 6.*

Verum sententia affirmativa tenenda est, Quia in cop. *Si quis studentes 17. q. 4.* per manus violentias in tellitiqua qualiter violentia, seu injurya Clerico facta, sive id operetur immediate, sive mediata, *juxta Glossam Sing. in d. cop. Si quis*, & S. Anton. 3. part. tit. 24. Sed Franciscus operatus est saltem mediata, ut illud venenum Presbytero datur, qui induxit hominem pecunia in membrum mutilandum. Et quamvis non dixerit eo animo, ut veneno necaretur, nihilominus tamen, quia sic mandando fuit in culpa, cogitare debuit illud tale potuisse evenire. *Arg. cop. fin. de homicid. lib. 6.*

Secundus: Quia danti operam rei illicitae casuale homicidium inde secutum imputatur illi, argumento à contrario sensu desumpto, ex cop. *Definitio*, & c. *Ex litteris, de Homicid.* Quod argumentum efficaciam habet apud jurisperitos, saltem quando probatur illud, cuius contrarium non est in iure expressum, *juxta cop. A nobis*, 2. de *Smt excom. & Gloss. cop. Significatio*, de For. comp. Cum ergo Franciscus dederit operam rei illicitae, offerendo pecunias, ut Presbyter deformaratur, dicendum necessariò erit, illud veniam homicidium esse illi imputandum.

Tertio: Quia ut quis per manus violentias in Clericum incidat in excommunicationem, satis est, ut perciuat ense, baculo, pulvere, aqua, saliva, & alia re simili; vel jubeat illici fieri, & si non jussit, sat est, dixisse, se vindictam talis Clerici experire, credens, vel credere debens, quod ex hoc aliqui movementur ad percutiendum, quando revera effectus est secutus; sed per venenum multo major fit injurya, & nocumentum Clerico, cum illud mortem celeriter inferat, difficultate remedio provideatur, & muntil potissimum hominis membrum, nempe cor; igitur cum Franciscus dederit cuidam virginis aurores, ut aliquod Clerici membrum mutilaret, fatendum necessario erit, quod si venenum fuerit propinatum, excommunicatione nisi Apostolice reservata est innodata.

Nec excus potest: Quod numquam talis veneno potionem intenderit, immo expresse carerit & excepiterit, ut nequamquam interficeret, & idem non debere illi imputari, venenum illius consilio fuisse paratum, nec ob excommunicationi subjecere. *Nen potest*, inquam, excusari, nam præcogitare tenebatur, posse quodlibet malum succedere ex iussione illa, de abscondendo Presbyteri membro, & illum, cui pecunias dedit pro vindicanda illata sibi injurya, debere mandatum exequi, eo modo, quo sine periculo, posset; & si ut pravam habebat conscientiam in sumendum pro malo opere pecunias, ita nullam habiturum in necando ipso Presbytero, quando aliud efficeret negiret. Sicut enim in exemplo, Famulo cuiusdam nobilis vulnerato, dominus eius ipsi dixit, numquam revertetur domum, nisi aliud sentiat de contra verberantem: Postea famulus interfecit verberantem. Et quiescum fuit, an dominus te-

loco max cit. n. 25. 26. & 27.

Dico 2. Dum est sermo in praesenti de mulieratione, seu amputatione membra, probabilitus est, quod sacri Canones intelligent abscissionem aliquius parti organicæ, ob quam corpus humanum notabiliter sua integratæ privetur, & imperfectum, seu mancum fiat, ut sunt auris, nasus, digitus &c. securus est de dente.

Ratio: Quia odiosa, ut sunt poena juris, non sunt amplianda, sed restringenda.

Dico 3. Circa homicidium castale (seu quod est præter intentionem) tres generales regulæ sunt notandas ex S. Thom. 2. 2. quest. 64. art. 8. in c. *Prima* est: *Dans operam rei licite*, & adhibens diligentiam, quam debet, & non habens voluntatem occidendi vel mutilandi, non incurrit homicidiū reatum, nec irregulariter. *Exemplum* patet supra. *Secunda* est: *Dans operam rei illicitæ*, & non habens diligentiam, quam debet, vel existens in culpa etiam levi, non autem levissima, per mutilationem, vel homicidium sequens fit irregularis. Pro quo vide supra Tr. 8. Exam. 6. num. 124. quid & quotuplex sit culpa. *Tertia* est: *Dans operam rei illicitæ*, quantumcumque adhibeat diligentiam, per mutilationem, vel sequens homicidium fit irregularis.

Exemplum primæ Regulæ est: *Si venator in silva volens occidere feram, occidat hominem casu praeteritum, à se non visum, & adhibita prius omnino diligentia*. Exemplum secundæ Regulæ est, si dictus venator non adhibeat debitam diligentiam. Exemplum tertiae Regulæ patet ex dictis, si ex mercatione Clerici sequatur occisio alterius. Idem est de casu, quo Monachus, vel quicunque Clericus in Sacris constitutus exercendo artem chirurgicam; per incautionem vel adiutorium (adhibita etiam omni diligentia) hominem occidat vel mutilat. Tale namque exercitium illis est prohibitum in Jure. Quo facit illa Regula Juris 19. in 6. *Non est sine culpa, qui rei; que ad eum non pertinet, se miscet.* Excipitur causa necessitatis, in quo ipsum ius naturale id exigit, ut si nullus chirurgus præter Clericum adesseret, qui homini periclitanti subveniret.

Hæc doctrina patet ex S. Thom. in Suppl. q. 39. art. 4. ad 3. dicente: *Nullos facit nisi illud, cuius causa est, quod est voluntarium in homine. Et ideo illi, qui ignorant hominem occidit homicidio casuali, non dicuntur homicida, nec irregulariter incurrit, nisi operam dederit illicitæ rei, vel nisi omisserit debitam diligentiam, quia iam quadammodo efficerit voluntarium; non autem hoc est proper hoc, quod culpa careat, quia etiam sine culpa incurrit irregularitas.*

C A S U S S E P T I M U S .

Johannes novit bannitum sententia capituli conservatri, & esse in domo cuiusdam amici sui, utique Pontificis Bulle de bannitis obediat, vadiit ad Ecclesiam, inventoque Parochi precatur etiudem, ut campanam sonet ad convocandum populum, qui capi dictum bannitum, sonaque Parochus propriis manibus, adventanibusque hominibus ad Ecclesiam sollicitat verbis, ut statim arma atripant, & illum vinculis trandant, qui captus ad paucos dies suspensus.

Quæritur: An Parochus incidentur in irregularitatem, & illi etiam, qui huc capiendo operam dederunt, & quomodo in simili casu Presbyteri se gerere debent?

Res. dictum Parochum, & illos, qui Joanni operam dederunt, bannito capto, & laqueo suspensiō, incedisse in irregularitatē. *Primi*: quia omnes isti fuerint causa propinqua deformationis; ea enim appellatur causa propinqua ad incurrandam irregularitatem, que eti dictum, & factum est licitum, est tamen sufficienter directum in deformationem inde secutam, hoc est talis natura, quod in deformationem, aut

sal-

saktem, ut citius deformetur, tendit ex se, sive ex saepitate natura, vel operantis intentione. Sonus enim illae campanæ, & sollicitatio facta à Parochio, ut bannitum sententia capitum damnatum vinculis tradant, directe ordinatur ad ejus suspendum, & ita habetur cap. Aliquantos 51. dist. & cap. Clericis, c. Sententiam, nec Cleric, vel Monachus, & Gloss. sum. 35. dist. & Clem. i. de Homicidio.

Secundo: Quia voluntaria occiso expressa, vel virtualis inducit semper irregularitatem, etiamsi actiones sint virtutes, ut docet S. Thom. 2. 2. quest. 64. art. 7. sed praefat Parochus pulsando campanam, & sollicitando caputrum, item omnes illi, qui bannitum vinculis tradiderunt, desiderarunt saltem interpellata voluntate hujus mortem; intentio enim actualis expressa, & virtualis, sive tacita aquiparantur. In 1. Cum quid. ff. de Re cred. & in c. Quemadmodum, de Furejare. Ergo, &c.

Tertiò: Quia inconfessus est apud Theologos, eos, qui caputum, aut indicavit farem, vel reum, ut à judice capiatur, maximè si homines facient causa alienæ utilitatis, fieri irregulares. S. Anton. 3. p. tit. 28. c. 2. Et ratio est: Quia duplicitur dicitur quis velile aliquid, uno modo in se, altero modo in sua causa; & ad incurramdum irregularitatem sufficit velile homicidium in causa, ut explicatur cap. Presbyter, & cap. Continetur, cum multis aliis, de Homicidio. Vismus est siquidem Ecclesie, non posse eum sat referre lenitatem, & mansuetudinem Christi pro nobis occisi, qualiter is, qui Sacris ministrat, referre deceat, qui occidit, vel mutillat etiam licet, ut declarat S. Thom. 2. 2. quest. 20. art. 2. Et cum suspensus predicti banniti, vel non contingerent, vel non ita citò moraliter loquendo, nisi Parochus & alii talia egissent, sequitur eos voluisse saltem antecedenter mortem banniti, & qui vult antecendens, vult & necessarium consequens. L. 2. ff. de Juri. omni. judic. c. Præterea, de Offic. & deleg.

Quamvis igitur tam Parochus sumit campanam convocando populum ad capiendum bannitum, quam populus ipsum in vincula coniunctionis, obedientiam præstiterit Bullæ SS. D. N. Gregorii XIII. plurimumque apud Deum amore publice exercenda justitia promoverint, ubi tamen bannitus sic captus capiuntur sententiæ ferunt, & vita privatur, nisi expressa protestatio apud judicem se ministrat, irregulares fiunt, & minus apti ad Divinum ministerium peragendum redduntur. Nam veluti judec sententiam justam mortis adversus reum proferendo præstantissima virtutis actum exercet, nihilominus tamen vir sanguinum dicitur, & ut talis inhabilis est, qui sacris Ordinibus initierit, absque Sedis Apostolica dispensatione, ita quamvis Parochus, & subdita pieb obediens præstiterit, pulsando campanam, ut caperetur bannitus; quia tamen opere illo ansam præbuerant inducivimus mortis intentione saltem virtuali inhabiles sunt effecti ad Ordines, vel suscipiendo, vel suscepito exequendos, quo usque à summo Pontifice cum ipsis dispensarentur. Nec sufficit illa facultas, quia in Jubilæis conceditur, absolvendi à quibuscumque peccatis vel censuris; Tum quia censura nominis non venia irregularitas, ut que proprie non haber rationem peccata, cum evenire possit sine illa culpa, ut est in feminis, & corpore vitatis, seu defecuosis, & in bigamis, & tandem in judicibus, testibus, accusatoribus, & aliis, qui fuerint causa sententia sanguinolenta. Tum quia stilus curia habet, ut per generalem facultatem absolvendi à censuris non intelligatur potestas dispensandi in irregularitate, nisi speciatim exprimatur, & hujus rei argumentum est, quod aliquando ipsam exprimant. Tum quia summus Pontifex in bullis, & jubilæis ab illis censuris intendit, ut peccantibus absolvantur, quæ impediant absolutionem à peccatis, & assecutionem Jubilæi; ad hunc enim finem illa facultas absolvendi conceditur, satis constat ex verbis Jubilæi: Jam autem irregularitas quemcumque nec impedit absolu-

tioneum à peccatis, nec obstat assequendo Jubilæo, potest enim quis esse in Dei gratia, & illi remitti possunt peccata debita, quamvis non sit idoneus, ut initietur Ordinibus sacris, vel eis utatur.

CASUS OCTAVUS.

Barnabas Sacerdos citatus à suo Ordinario, cum muniquum comparere volerit, suspensus est ab officio ratione contumacia, qui cum se ad hanc diecem, in qua est sans cognitus, transliterit, nec de tali suspensione aliquid conset, sep̄is celebravit, fructus beneficii sui recept.

Quatuor: An irregularitatem, & co-

gi posse ad fructum restituendum?

Resp. i. Ad primum affirmativæ. Tum quia Theologorum, ac Jurisperitorum regula generalis est, quod quando aliquis est suspensus, à judice, vel à curia, ab aliquo actu aliquipius Ordinis, ut puta à celebratione, ab officio, ab Ordine, & alii hujusmodi, sive sit à tali actu suspensus principaliter, sive consequenter, si exequatur illum actum, redditum irregularis: maxime si fiat talis suspensio sine modificatione, qui dicatur, quo usque satisfecerit, & prenuntierit: quod probatur cap. 1. de Sent. excomm. lib. 6. & c. 1. de Reg. iur. cod. tit. Quibus in locis Innocentius ab omnibus receptus testatur, illa duo capitula non habent solum locum in casibus, in quibus speciatim loquuntur, sed etiam in omnibus aliis, quibus suspensio violatur, cum non fuerit mens Pontificis, qui fuit ipsem Innoc. IV. inducere ibi quidquam de novo, sed solum antiquas Sanctiones Canonicas declarare, quibus irregularitatem incurri minuit textus.

Secundo: Quia suspensio concomitatur personam, sicut excommunicatio; utraque enim determinat adversum personam, in penam sui delicti. Et idem ubique suspensio, sive excommunicatio celebret, irregularis effectu. Et quamvis ab hujusmodi suspensione ob contumaciam, etiamsi confirmata esset per Papam absolvere valeat Episcopos, & ejus vicem generalis, Arg. cap. Nuper, de Sent. excomm. & cap. Ex literis, de Consist. Et tradit Innoc. c. 2. de Solit. Cum tamen haec suspensio, quia lata est contra Barnabam contumaciam, sit specialis, nemque possit alienum jurisdictionem usurpare, nequit profecto Barnabas absolviri in aliena Diocesi, invito suo Episcopo, nam cum lis est contestata inter partes in tribunalis iudicis proprii, non potest nisi per ipsum, aut per Pontificem ipsi.

Tertiò: Quia is, qui est in aliqua Diocesi, non videtur posse absolviri, nisi de lectione saltem interpellativa sui Episcopi, & manifestus est, quod si dictus Barnabas impetrasset ab Episcopo facultatem peregrinandi (in primis Ecclesia mos ecclesiæ) licet eo ipso concessa sibi fuisset licentia confundi ubilibet, non tamen absolviendi à casibus reservatis, nisi expressam de his facultatibus obtinuerit: ergo efficiari ratione, cum Barnabas discesserit in vitro suo Episcopo, à quo fuit suspensus, nullo modo potest in aliena Diocesi absolviri.

Quarto: Quia fit, cum ita suspensus celebraverit, in irregularitatē incidenter, in qua solus Papa dispenseat. De eo, quod rursus petitur, an cogi possit ad fructum restituendum, varia est opinio Doctorum. Nam Innoc. cap. Pastoralis, de Appell. existimat suspensio taftum ab officio, non posse percipere beneficiorum fructus. Ratio sua est: Qui beneficium est accessorium ad officium, & idem quod officio fungit non potest, beneficio frui non debet. Verum

Commentarii sententia est: Suspensio simpliciter ab officio, censeri esse solum à beneficio suspensum, quod ea, que dantur ei, qui interest Divinis officiis; non autem quoad alia, & idem Barnabam non teneri ad restituendum fructum, quos ex suo beneficio percepti, nisi forte suspensi sit tam diuturna, ut tacite, vel expresse habeat vim privativo-

nis,

De Censuris.

nis. Ita Bonifac. in Clem. Capientes, de Sentent. excomm. Et probatur. Tum quia penæ sunt restringendæ, de Reg. iur. c. In penis. Tum quia suspensus à quibusdam actibus non est suspensus ab aliis, qui non sunt annexi illis, ut suspensus à jurisdictione, non est suspensus ab Ordine, quia hic est diversus ab illa, cap. Aqua, de Conscr. Eccles. & c. Transmissam de Elef. Sed beneficium est quid diversum ab officio, talesque redditus conveniunt sibi alia ratione, quas ob exercitum officium, à quo est suspensus: ergo per suspensionem officii non est fructibus beneficii privatius. Tum etiam, quia multa ad beneficium spectant facere potest suspensus ab officio clericali, qualia sunt regere & gubernare illa, quae ad se attinet, & alia que non sunt officia Divina, ut notat Gloss. Clement. Capientes, de Penit. f. Curia aliam.

CASUS NONUS.

MArtha ex illico concubita gravida, cum à patre ob vivanda majora danna nolit aperire, interficiatur a patre ictu commoto ob infamiam filia. Fornicarii ubi rem audit, ducunt punitam, vult Clericus fieri, eo quod sibi nunc est collatum beneficium simplex, ad cuius titulum ordinari poterit; sed antequam ad examen Ordinandorum veniat, confiteatur sua peccata, & rem omnem patefacit.

Quintus: An irregularitatem incurrit, & sit inabilitas ad tale beneficium?

Varia sunt de hoc casu Doctorum sententiae. Nam aliqui assertunt, hujusmodi fornicarium non esse irregularis, eo quod casuale homicidium ratione rei illicite, ut cause irregularitatem, exigit, quod opus illud, cui consulto quis operam dat, genere suo sit periculosum, & inductum mortis aut sanguinis: quando vero illa opera non sunt Clerici idem prohibita, neque ob id illicita, quia periculosum, sed ob aliam causam, tunc homicidium, quod casuale est, nullum irregularitatem inducit: quia tunc tale homicidium nihil habet voluntarii. Ex. gr. Si Clericus in adulterio depravatus invaditur à marito, & cum moderamine incipiat tutela invasorum occidit, non debet irregularis haberi, quamvis operam daret rei illicite, quia homicidium illud nequamque fuit voluntarium; nam eti si voluerit adulterium, quia tamen hoc non est per se causa homicidi, nec prohibetur Clericus adulterari ob periculum deformationis, sed ob alias justas causas; id est ob inculpatam defensionem quamvis adulter occidat maritum defendendo seipsum, non videtur in irregularitatē ponam incidisse. Arg. Clem. i. de Homicidio.

Confirmatur per cap. Ex literis eod. tit. ubi excusatur Monachus ab irregularitate, qui cum campanam ex campanili deponebat, cadens lignum puerum opprescit. Fingamus opus illud fuisse servile; & forsitan in die festo, vel contra præceptum Praetali Monachum depositasse campanam, esset propterea irregularis? Nulla profecto videtur causa ad id credendum; siquidem rem illam agere in die festo, vel contra jussum Praetali, non reddit id, quod alia non erat ex sua natura directum in homicidium periculosum, & causam propinquam homicidi: qui enim dixerit peccatum de laborando in die festo intendere ex natura sua directum in homicidium?

Additum: quod in cap. Dilectus eod. tit. excusatur Clericus, qui sanitatis gratia ascendens equum, inopinato alterum intermet. Demus quod illam numeri equitatu fuisse contra jussum medici, incuriosum Clericus perceptare irregularitatem? Nulla profecto videtur ratio id cogere; cum prohibito medici nullam dederit causam illi homicidi. Oppositam omnino sententiam tenuerit alii, qui cum S. Thom. 2. 2. quest. 64. art. 8. & Cajet. ibi affirmit, casuale homicidium semper imputari danti operari rei illicite, quoad peccata irregularitatis, li-

cet non semper quoad culpam mortalem homicidi, idque probant sun per cap. Suscepimus, & cap. de eodem. Tum: Qui incursio in irregularitatem non pendet ab hoc, quod homicidium voluntarium sit volutum direcè, casuale autem indirectè, sed propter hoc, quod illud est volutum per se, hoc autem & indirectè habet rationem voluti. Neque enim de homicidio casuali displices distinguuntur de dante operari rei illicite vel illicite, nisi vellet omne homicidium ex illico opere proveniens, comprehensib; sub casuali, inducente irregularitatem. Unde pars sum aut nihil refert, quod fuerit voluntarium & culpabile, dummodo homicida in veritate quis sit.

Medius inter utrumque extremum secundum, ilud homicidium nempe ex opere illico secutum inducere irregularitatem, cujus tali opus est causa propria. Dicitur autem causa propinquia illicita homicidio, quodcumque dictum aut factum illicitum, directum ex sui natura, vel ex consuetudine, vel ex intentione operantis in occisionem seu deformacionem.

Probatur Primò: Quia communis Jurisperitorum regula est, culpam praecedentem casum fortuitum non efficerit, ut fortuna impudentem, nisi illa culpa dirigatur sufficienter ad illum. Leg. Si creditor, &c. Quia fortuitus, C. de Pug. art. Et hinc est, quod culpa praecedens casum, tunc nocet commotario, cum illi aliquatenus ordinetur ad illum c. de Commot. & cap. fin. de Dispos. Equus enim commotus Antonio persens in itinere ieiū fulminis, eo quod illi ut luderet, vel fornicaret, ipsum alligavit stipiti, ubi fulminavit, non perit Antonio, quia culpa ludendi, aut fornicandi non est sufficienter directa in talen casum.

Secundò: Quia cap. fin. de Homicidio. lib. 6. ideo mandans percutere citra mortem, si ille, cui id præcipitur, excedat limites, & occidat, sit mandans irregularis; quia percosio, quam illicite præcepit, ex se & sui natura dirigitur in mortem.

Tertiò: Quia furioso quamvis sua culpa furit, & insanit, non est irregularis occidendo, ut sentit Glor. c. Si quis insanians 15. quest. 1. Et ebrios, qui judicio carens interfici aliquem, nec unquam solitus fuit se inebriare, aut sumere arma, & alios ferire, non est irregularis, quamvis sua culpa in ebrietate incidenter: cum ebrios non peccer in eo quod extra judicium positus operatur.

Quartus: Quia medicus nolens curare infirmum, qui ob id moritur, & dives non pascens, vel non vestiens fame, aut frigore morientem, & qui cum facile possit, non defendit illum, quem videt occidere, ad quod tamen tenetur lega charitatis, quamvis non justitia, ut qui non erat in publico consuetuus officio, peccant quidem mortaliter, sed tamen irregularis non sunt, ut ostendit S. Antonin. 3. part. tit. 28. cap. 2. Quo fit, ut non sufficiat homicidium sequi ex opere illico, nisi sit illud causa propinqua, seu sufficienter directa in illum.

Ex quibus ad casum propositum respondendo relinquitur ministerium, hujusmodi forniciarium esse irregularem, & ex consequenti inhabiliter ad beneficium quoque cum illo dispensetur. Ratio est: Quia illum stuprum, seu illi fornicatio cum Marthæ vivente sub tutela patris, est actus illicitus, & sufficienter directus ad mortem inferendam, attingit patrum honore, & provocat, ac consuetudine interficiendi filias, quae cum decore totius familiae gravida sunt; attento etiam, quod lex in certis casibus similibus permittit patrem occidere filiam, & maritum uxorem adulterum. Argument. 1. Patri. 1. Marito, ff. ad leg. Julianam, de Adulter. & 1. Gracchus. c. eod.

Quare quamvis fornicatio non sit prohibita Clericis quia homicidium periculosum, sed ob mundaniam, quae in Dei ministro requiritur; nihilominus tamen Cccc ss-

satis est, ut inducat irregularitatem, quod sit talis, & cum tali, quae ex consuetudine, & ex affectu paterno ad filiam, & honore proprio possit homicidium causare. Unde S. Anton. 3. p. titul. 5. cap. 8. §. 1. col. 4. affirmat, illum, qui ad mulierem alienam ingreditur, ejusque maritum interficit, ut se defendet ab eo, esse homicidiam, & irregularem, eo quod talis ingressus jure potest dici esse via ad tale homicidium, & proinde praevidere debuit ad adulterio illius consecutio. Et Navarrus opinatur Clericum adulterum fieri irregularem, si maritus ob id occidit uxorem, & hanc suam opinionem fuisse inquit approbatam a Pio V. cum in sacra Penitentia de ea re esset controversia.

Confessarius igitur huic volenti ad sacros Ordines promoveri imponit, ut dispensatione hujus irregularitatis ad Summo Pontifice postulet, ut dicetur in cap. Continetur, de Homicidio. Quid Ordines autem minores poterit Episcopos dispensare, juxta cap. Ad audiendum, & etiam quod beneficium, modo sit simplex, per cap. 2. de Clericis. pag. in duell & item ad retinendum curatum jam obtinent, licet non ad obtinendum de novo. Quod si homicidii delictum sit occultum, poterit tunc Episcopos dispensare, tam quod irregularitate, quam quod beneficium quodcumque obtinendum. Per Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. de Reform. ubi conceditur Episcopos facultas dispensandi super quacumque irregularitate, procedente ex quocumque delicto occiso, excepto homicidio voluntario; & subditur: Si vero homicidio non ex proposito, sed ex casu, vel vim vi repellendo, ut quia se a morte defendet, fuisse commissum narratur, quam ob causam etiam ad sacram Ordinum, & Altaris ministerium, & beneficia quacumque ac Dignitates, jure quodammodo dispensatio debetur, committat loci Ordinario, aut ex causa Metropolitanorum, seu viciniorum Episcoporum, qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec alter dispensare possit.

Dispensatio in Irregularitatibus.

QUÆRO XIII. Quis eam dare potest?

LII. Resp. 1. Solus Papa proprio, & ordinario iure potest dispensare in irregularitatibus.

Ratio: Quia nemo Papa inferior potest dispense in universali Jure Canonico, seu Ecclesiastico. Sed tali jure Irregularitates sunt statutae. Ergo.

Resp. 2. In quibusdam irregularitatibus Papa raro dispensat. Primo in bigamia, praesertim vera, in qua etiam ad tonsuram, & beneficium simplex, solus Papa dispensat, ut declaravit Congregatio Cardinalium, 30. Januarii 1587. In bigamia occulta, & simul ex delicto contrafacta, ut est illa, quae oritur ex duplice Matrimonio, utroque, vel salem alterius invalido, potest dispensare Episcopus juxta Trident. ut paret in decendit. Secundo, Papa raro dispensat in irregularitate homicidi voluntarii notiori illiciti. Tertiò, in Irregularitate, quæ est ex corporis defectu, causante magnam, & populo Christiano scandulosam deformitatem.

Resp. 3. Episcopi & similes Praefati ex commissione ipso iure Trid. eorum dignitati facta, possunt in quibusdam irregularitatibus dispensare.

Verba Trident. sess. 24. de Reform. cap. 6. sunt: Licet Episcopis in Irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, que oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis delictis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedis Apostolica reservatis delinquentes, quocumque sibi subditos in Diocesi sua per seipos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandam, in foro conscientie gratis absolvere, imposta penitentia salutari. Item & in hereticis criminibus in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicarius sis permisum. Hac Concil.

Resp. 4. Ex vi hujus facultatis Episcopus non potest dispensare super irregularitate militis, judicis, accusatoris, & similibus sine delicto contraxis ob defectum lenitatis.

Ratio: Quia non provenit ex delicto.

Resp. 5. Superiores Religionum habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, possunt cum suis subditis dispensare in iis casibus, in quibus possunt Episcopi cum suis. Quod illegitimi Religionem professi ipso iure dispensent ad sacros Ordines, non verò ad dignitates, dicimus infra in fine Tract. de Matrim. de Filiis illegitimis, ad q. ult. quid ultra Superiores Religionum circa similes casus possint, scire debent ex propriis suis statutis.

Resp. 6. Forma dispensandi in Irregularitate est hec vel similis: Ego dispenso tecum super irregularitatem, vel irregularitatibus quam, vel quas contraxisti propter talen causam. Ex quo patet, quod non tollatur per absolutionem, sed per dispensationem. Tollit autem Iudex tot & illas irregularitatem, quæ & quot tollere intendit ad potest.

Ex dñis sequitur, quod Confessarius (nisi habeat speciale privilegium a Papa) non possit in illa irregularitate dispensare.

QUÆRO XIV. Nonne Episcopus saltet in aliquo circuitu casu (in quo nimis nisi Sacerdos irregularis celebrat, incurrit vita periculum, vel grave dispendium famæ, v. g. ob occiduum homicidium) potest in irregularitate dispensare, vel licentiam dare, ut talis celebret, usque dum impetratur dispensatio a Papa?

LIII. Ante Resp. supponitur, quod talis irregularis tenetur, quamquam potest à Sede Apostolica petere dispensationem super irregularitate. Hoc supposito,

Resp. 1. Talis peracta penitentia, quoties absoluta necessitas, seu grave periculum mortis, vel infamiae exigit, poterit celebrare, modo homicidium sit occultum.

Ratio: Ius naturale, ac Divinum de defendantia propria vita, ac fama praeponderat Legi humana de non celebrando in Irregularitate. Ergo.

Resp. 2. Si in eo casu non sit facilis recursus ad Papam, potest licentiam celebrandi in necessitate dare Episcopus, non quidem simpliciter tollendo ipsam irregularitatem, sed tantum effectum eius, suspensioni simili, usqueundam adventus dispensatio Papalis; dummodum casus maneat occultus.

Ratio: Quia pro conservando dicto iure naturae defendendi vitam, & famam censetur Ecclesia id indulgere, seu non velle sua lege tam stricte obligare.

EXAMEN IL

De Casibus reservatis.

QUÆRO I. Quid & quotuplex est casus? Quid reservari? Quis potest reservare? Et quos Casus?

LI. 1. Casus derivatur à cadendo, ac significat casum, seu ruinam, vel lapsum animæ è stata gratia; Vel generaliter significat aliquam questionem de materia concernente conscientiam. Casus est duplex: Unus communis, seu non reservatus, à quo quis Confessor absolvere potest. Alius reservatus, à quo non quilibet absolvere potest. Et hic iterum, vel Papalis, vel Episcopalis. Risi enim nullum peccatum, quantumvis grave, si irremissible (ut supra de effectu Penitentis ostensum fuit) atamen Ecclesie per Traditionem ab Apostolis accepta, conducere, quod interdum graviora crimina reservant Superioribus, utpote magis intelligentibus, de quo plura R. 3. sequente.

Resp. 2. Reservatio est negatio, vel restrictione jurisdictionis ad absolvenda certa peccata, facta illi,

qui

De Casibus reservatis.

de uno quam de altero.

Quid si Superior non habuerit legitimam causam reservandi casum?

Dico: Probabilis est, reservationem esse validam, eti illicet.

Ratio patet ex dictis supra Tr. 6. Ex. 5. n. 91. de dispensatione Legis ex causa illegitima, quæ est validam, sed non licita.

Addo, etiam ipsis Adversari concedere, quod si dubitetur, ut Superior habuerit rationabilem causam reservandi casum, concedendum sit habuisse.

QUÆRO II. Ad incurrandam reservationem peccati requiriunt scientia reservationis? Et quid de peregrinis & vagis?

LVIII. Ante Resp. Not. Casum reservatum latius se extendere, quam peccatum reservatum; Casus enim sub se continet peccatum, & censuram; unde omne peccatum reservatum est casus reservatus sed non omnis casus reservatus est peccatum reservatum, cum posse esse censura reservata, ut patet in Casibus Papalibus. Quia namquam, vel via unquam à Papa (aliud est de Episcopis) reservatur peccatum, nisi ratione annexa censura, v. g. excommunicationis, vel suspensionis. Hinc causa, quæ excusat ab incurso Censura, etiam excusat ab incurso reservationis. Casus Papæ reservatus, seu per se Papales, dicuntur per accidens. Episcopales, eo quod in casu necessitatibus Episcopis ab eis absolvere possit. Hinc studiose initulo dixi, ad reservationem peccati; quia an & quæ ignorantia excusat ab incurso, dictum est supra Ex. 1. n. 10. Item specialiter Ex. 2. ante n. 60. ubi etiam patet quod praesens differentia inter peccatum, & censura reservatum. Hoc notato.

Et post pauca subdit: Verumtamen p[ro]admodum, ne bac ipsa occasione aliquis p[re]tereat, in eadem Ecclesia DEI custodiam semper fuit, ut nulla sit reservationem non probatur, quo minus Sacerdotis reservabilis penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt.

Et eadem Sess. de Penitent. Cap. 11. Si quis dixerit, Episcopos non habere jus reservandi sibi casus, nisi quad externam politionem, atque idem casum reservationem non probatur, quo minus Sacerdotis reservabilis vere absolvat, anathema sit.

LVI. Resp. 5. Ut aliquid peccatum reservetur, requiruntur hæc conditiones: 1. Ut sit peccatum externum, nam internorum, seu mentalium reservatio aperiet viam continuis scrupulis. 2. Ut sit mortale, quia reservatio venialium (in que etiam justiores cadunt) eset nimis grave jugum. Verumtamen potest reservandi venialis, ac peccata cordis Papæ non videtur deneganda. Porro debet esse mortale, non solim ex sua specie, & objecto, sed etiam in exercitio, & cum tanta advertentia ad multitudinem mortalem, quanta requiritur ad merendum sine ulla execusatione infernum. 3. Ut sit mortale grave, ut patet ex verbis Trident. Nam reservare ea mortalità, quibus ex humana fragilitate sepe homines succumbunt, ut sunt juramenta, fornicationes simplices, eset contra charitatem: reservatio autem, ut Trident. al. debet cedere in edificationem, non in destructionem.

4. Non solim debet esse peccatum inchoatum, sed omnino perfectum, & consumatum, juxta tenorem Constitutionis illud reservans. 5. Probabilis est, quod peccata semel ritè confessi, sive mortalia, sive venialia reservari non possint, cum non possint fieri materia necessaria confessionis, quia jam sunt remissa.

LVII. Quid si sit dubium, an peccatum sit reservatum?

Dico: Probabilis & tutius est, quod & debeat censeri reservatum, ut patet in Tr. 2. Ex. 1. n. 25. ubi id probatum est.

Ratio ulterius est: Tum quia favores sunt ampliandi: Sed reservatio peccati enormis est favor, & speciale bonum Reipublice Christianæ, & animalium, ac medicina magis quam poena. Ergo, Tum etiam, quia ut supra ostensum est Tract. 1. Exam. 4. num. 53. peccatum mortale dubium cadit sub praecipo confessionis mortalium simplicer. Ergo etiam sub reservatione. Conseq. patet: Quia non est major ratio

ratio Episcopi scient, & tollerant. Ratio 2. p. Excommunicatione habet rationem penas CCC 2 af.